PARLAMENT EWROPEW 2009 – 2014

Dokument ta' Sessjoni

A7-0229/2013

24.6.2013

RAPPORT

dwar is-sitwazzjoni tad-drittijiet fundamentali: standards u prattiki fl-Ungerija (skont ir-riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tas-16 ta' Frar 2012)
(2012/2130(INI))

Kumitat għal-Libertajiet Ċivili, il-Ġustizzja u l-Intern

Rapporteur: Rui Tavares

PR_INI

WERREJ

Paġna

MOZZJONI GĦAL RIŻOLUZZJONI TAL-PARLAMENT EWROPEW 3

RIŻULTAT TAL-VOTAZZJONI FINALI FIL-KUMITAT 40

MOZZJONI GĦAL RIŻOLUZZJONI TAL-PARLAMENT EWROPEW

dwar is-sitwazzjoni tad-drittijiet fundamentali: standards u prattiki fl-Ungerija (skont ir-riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tas-16 ta' Frar 2012)

(2012/2130(INI))

Il-Parlament Ewropew,

– wara li kkunsidra l-Artikolu 2 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE), li jistabbilixxi l-valuri li fuqhom hija mwaqqfa l-Unjoni,

– wara li kkunsidra l-Artikoli 3, 4, 6 u 7 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE), l-Artikoli 49, 56, 114, 167 u 258 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea u l-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem (KEDB),

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tas-16 ta' Frar 2012 dwar l-iżviluppi politiċi reċenti fl-Ungerija[1], li tat istruzzjonijiet lill-Kumitat għal-Libertajiet Ċivili, il-Ġustizzja u l-Intern, f'kooperazzjoni mal-Kummissjoni Ewropea, il-Kunsill tal-Ewropa u l-Kummissjoni ta' Venezja, biex isegwu jekk u kemm ir-rakkomandazzjonijiet stabbiliti f'dik ir-riżoluzzjoni ġew implimentati u biex jippreżenta l-konstatazzjonijiet tiegħu f'rapport,

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjonijiet tiegħu tal-10 ta' Marzu 2011 dwar il-liġi tal-media fl-Ungerija[2] u tal-5 ta' Lulju 2011 dwar il-Kostituzzjoni Ungeriża Riveduta[3],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tal-15 ta' Diċembru 2010 dwar il-qagħda tad-drittijiet fundamentali fl-Unjoni Ewropea (2009) – implimentazzjoni effikaċi wara d-dħul fis-seħħ tat-Trattat ta' Lisbona[4],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tat-12 ta' Diċembru 2012 dwar is-sitwazzjoni tad-drittijiet fundamentali fl-Unjoni Ewropea (2011 - 2011)[5],

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni mill-Kummissjoni dwar l-Artikolu 7 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea bl-isem "Ir-rispett u l-promozzjoni tal-valuri li fuqhom hi bbażata l-Unjoni" [traduzzjoni mhux uffiċjali] (COM(2003)0606),

– wara li kkunsidra d-dikjarazzjonijiet tal-Kunsill u tal-Kummissjoni mressqa fid-dibattitu fil-plenarja li sar fil-Parlament Ewropew fit-18 ta' Jannar 2012 dwar l-iżviluppi politiċi reċenti fl-Ungerija,

[1] Testi adottati, P7_TA(2012)0053.
[2] ĠU C 199 E, 7.7.2012, p. 154.
[3] ĠU C 33 E, 5.2.2013, p. 17.
[4] ĠU C 169 E, 15.6.2012, p. 49.
[5] Testi adottati, P7_TA(2012)0500.

– wara li kkunsidra d-dikjarazzjonijiet tal-Prim Ministru Ungeriż, Viktor Orbán, li għamel intervent quddiem il-Parlament Ewropew fit-18 ta' Jannar 2012 fid-dibattitu fil-plenarja dwar l-iżviluppi politiċi reċenti fl-Ungerija,

– wara li kkunsidra s-seduta ta' smigħ li saret fid-9 ta' Frar 2012 mill-Kumitat għal-Libertajiet Ċivili, il-Ġustizzja u l-Intern,

– wara li kkunsidra r-rapport ta' delegazzjoni ta' Membri tal-Parlament Ewropew dwar iż-żjara tagħhom f'Budapest mill-24 sas-26 ta' Settembru 2012,

– wara li kkunsidra d-dokumenti ta' ħidma dwar is-sitwazzjoni tad-drittijiet fundamentali: standards u prattiki fl-Ungerija (skont ir-riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tas-16 ta' Frar 2012) li jinkludu d-dokumenti ta' ħidma nru 1 – Indipendenza tal-ġudikatura, nru 2 – Prinċipji fundamentali u drittijiet fundamentali, nru 3 – Leġiżlazzjoni dwar il-mezzi tal-komunikazzjoni, nru 4 – Prinċipji tad-demokrazija u l-Istat tad-dritt u nru 5 – Rimarki tal-għeluq mir-Rapporteur, li ġew diskussi fil-Kumitat għal-Libertajiet Ċivili, il-Ġustizzja u l-Intern fl-10 ta' Lulju 2012, l-20 ta' Settembru 2012, it-22 ta' Jannar 2013, is-7 ta' Marzu 2013 u t-8 ta' April 2013 rispettivament, kif ukoll il-kummenti tal-Gvern Ungeriż dwar dawn,

– wara li kkunsidra l-Liġi Fundamentali tal-Ungerija, adottata fit-18 ta' April 2011 mill-Assemblea Nazzjonali tar-Repubblika Ungeriża, li daħlet fis-seħħ fl-1 ta' Jannar 2012 (minn hawn 'il quddiem il-"Liġi Fundamentali"), u d-Dispożizzjonijiet Tranżitorji tal-Liġi Fundamentali tal-Ungerija, adottati fit-30 ta' Diċembru 2011 mill-Assemblea Nazzjonali, li daħlu fis-seħħ ukoll fl-1 ta' Jannar 2012 (minn hawn 'il quddiem id-"Dispożizzjonijiet Tranżitorji"),

– wara li kkunsidra l-Ewwel Emenda tal-Liġi Fundamentali, imressqa mill-Ministru tal-Ekonomija Nazzjonali fis-17 ta' April 2012 u adottata mill-Parlament Ungeriż fl-4 ta' Ġunju 2012, li tistabbilixxi li d-Dispożizzjonijiet Tranżitorji huma parti mil-Liġi Fundamentali,

– wara li kkunsidra t-Tieni Emenda tal-Liġi Fundamentali, imressqa fit-18 ta' Settembru 2012 fil-forma ta' abbozz fuq inizjattiva personali u adottata mill-Parlament Ungeriż fid-29 ta' Ottubru 2012, li tintroduċi r-rekwiżit tar-reġistrazzjoni tal-eletturi fid-Dispożizzjonijiet Tranżitorji,

– wara li kkunsidra t-Tielet Emenda tal-Liġi Fundamentali, imressqa fis-7 ta' Diċembru 2012, adottata mill-Parlament Ungeriż fil-21 ta' Diċembru 2012 u li tistabbilixxi li l-limiti u l-kundizzjonijiet tal-akkwist tal-proprjetà u tal-użu ta' art agrikola u ta' foresti kif ukoll ir-regoli dwar l-organizzazzjoni tal-produzzjoni agrikola integrata għandhom ikunu regolati mil-liġijiet ta' livell superjuri (l-hekk imsejħa "liġijiet kardinali")

– wara li kkunsidra r-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali, imressqa fit-8 ta' Frar 2013 fil-forma ta' abbozz fuq inizjattiva personali u adottata mill-Parlament Ungeriż fil-11 ta' Marzu 2013, li, fost dispożizzjonijiet oħra, tintegra fit-test tal-Liġi Fundamentali d-Dispożizzjonijiet Tranżitorji (minbarra ċerti eċċezzjonijiet inklużi d-dispożizzjoni li teħtieġ ir-reġistrazzjoni tal-eletturi) annullati mill-Qorti Kostituzzjonali tal-Ungerija fit-

28 ta' Diċembru 2012 minħabba raġunijiet proċedurali (Deċiżjoni Nru 45/2012), u d-dispożizzjonijiet li jifdal ta' natura tranżitorja reali f'dan id-dokument,

– wara li kkunsidra l-Att CXI tal-2012 dwar l-Emenda tal-Att CLXI tal-2011 dwar l-organizzazzjoni u l-amministrazzjoni tal-qrati u l-Att CLXII dwar l-istatus ġuridiku u r-rimunerazzjoni tal-imħallfin tal-Ungerija,

– wara li kkunsidra l-Att XX tal-2013 dwar l-emendi leġiżlattivi relatati mal-limiti massimi ta' età applikabbli f'ċerti relazzjonijiet ġuridiċi f'ambitu ġudizzjarju,

– wara li kkunsidra l-Att CCVI tal-2011 dwar id-dritt għal-libertà tal-kuxjenza u r-reliġjon u l-istatus ġuridiku tal-knejjes, tad-denominazzjonijiet u tal-komunitajiet reliġjużi tal-Ungerija (l-Att dwar il-Knejjes), li ġie adottat fit-30 ta' Diċembru 2011 u daħal fis-seħħ fl-1 ta' Jannar 2012,

– wara li kkunsidra l-Opinjonijiet nri CDL(2011)016, CDL(2011)001, CDL-AD(2012)001, CDL-AD(2012)009, CDL-AD(2012)020 u CDL-AD(2012)004 tal-Kummissjoni Ewropea għad-Demokrazija permezz tad-Dritt (Kummissjoni ta' Venezja) dwar il-Kostituzzjoni l-ġdida tal-Ungerija, dwar it-tliet kwistjonijiet ġuridiċi li jirriżultaw mill-proċess tal-abbozzar tal-Kostituzzjoni l-ġdida tal-Ungerija, dwar l-Att CLXII tal-2011 dwar l-istatus ġuridiku u r-rimunerazzjoni tal-imħallfin tal-Ungerija u l-Att CLXI tal-2011 dwar l-organizzazzjoni u l-amministrazzjoni tal-qrati tal-Ungerija, dwar l-Att CLI tal-2011 tal-Qorti Kostituzzjonali tal-Ungerija, dwar l-atti hekk imsejħa "kardinali" dwar il-ġudikatura li ġew emendati wara l-adozzjoni tal-opinjoni CDL-AD(2012)001 dwar l-Ungerija, u dwar l-Att dwar id-dritt ta' libertà tal-kuxjenza u r-reliġjon u l-istatus ġuridiku tal-knejjes, tad-denominazzjonijiet u tal-komunitajiet reliġjużi tal-Ungerija,

– wara li kkunsidra l-Opinjoni Konġunta nru CDL-AD(2012)012 tal-Kummissjoni ta' Venezja u l-OSKE/ODIHR dwar l-Att dwar l-elezzjonijiet tal-Membri tal-Parlament tal-Ungerija,

– wara li kkunsidra l-kummenti tal-Gvern Ungeriż nri CDL(2012)072, CDL(2012)046 u CDL(2012)045 dwar l-abbozz ta' opinjoni tal-Kummissjoni ta' Venezja dwar l-atti hekk imsejħa "kardinali" dwar il-ġudikatura li ġew emendati wara l-adozzjoni tal-opinjoni CDL-AD(2012)001, dwar l-abbozz ta' opinjoni konġunta dwar l-Att dwar l-elezzjonijiet tad-deputati tal-Ungerija u dwar l-abbozz ta' opinjoni dwar l-Att CLI tal-2011 dwar il-Qorti Kostituzzjonali tal-Ungerija,

– wara li kkunsidra l-inizjattivi meħudin mis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa, Thorbjørn Jagland, inklużi r-rakkomandazzjonijiet dwar il-ġudikatura definiti fl-ittra tiegħu tal-24 ta' April 2012 indirizzata lill-Viċi Prim Ministru Ungeriż, Tibor Navracsics,

– wara li kkunsidra l-ittri ta' risposta tal-10 ta' Mejju 2012 u tas-7 ta' Ġunju 2012 mis-Sur Navracsics li jiddikjaraw l-intenzjoni tal-awtoritajiet Ungeriżi li jindirizzaw ir-rakkomandazzjonijiet tas-Sur Jagland,

– wara li kkunsidra l-ittra tas-6 ta' Marzu 2013 mibgħuta mis-Segretarju Ġenerali tal-

Kunsill tal-Ewropa, is-Sur Jagland, lis-Sur Navracsics li fiha jesprimi t-tħassib tiegħu dwar il-proposta għar-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali u jappella għall-posponiment tal-vot finali, u l-ittra ta' risposta tas-7 ta' Marzu 2013 mis-Sur Navracsics,

– wara li kkunsidra l-ittra tas-6 ta' Marzu 2013 mibgħuta mill-Ministri tal-Affarijiet Barranin tal-Ġermanja, tal-Pajjiżi Baxxi, tad-Danimarka u tal-Finlandja lill-President tal-Kummissjoni, José Manuel Barroso, li fiha jagħmlu appell għal mekkaniżmu biex titrawwem il-konformità mal-valuri fundamentali fl-Istati Membri,

– wara li kkunsidra tal-ittra tat-8 ta' Marzu 2013 mibgħuta mill-Ministru Ungeriż għall-Affarijiet Barranin, is-Sur János Martonyi, lill-kontropartijiet tiegħu fl-Istati Membri tal-UE li fiha jispjega l-iskop tar-Raba' Emenda,

– wara li kkunsidra l-ittra tat-8 ta' Marzu 2013 mibgħuta mis-Sur Barroso lis-Sur Orbán dwar it-tħassib tal-Kummissjoni Ewropea rigward ir-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali u l-ittri ta' risposta mis-Sur Orbán lill-President tal-Kummissjoni, li ntbagħtu kopji tagħha kemm lill-President tal-Kunsill Ewropew, Herman Van Rompuy, kif ukoll lill-President tal-Parlament Ewropew, Martin Schulz,

– wara li kkunsidra d-dikjarazzjoni konġunta tal-11 ta' Marzu 2013 mill-President Barroso u mis-Segretarju Ġenerali Jagland li fiha fakkru t-tħassib tagħhom dwar ir-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali fir-rigward tal-prinċipju tal-Istat tad-dritt; u wara li kkunsidra l-konferma mill-Prim Ministru Orbán, fl-ittra tiegħu indirizzata lill-President Barroso fit-8 ta' Marzu 2013, dwar l-impenn sħiħ tal-Gvern u tal-Parlament Ungeriżi lejn in-normi u l-valuri Ewropej,

– wara li kkunsidra t-talba għal opinjoni tal-Kummissjoni ta' Venezja dwar ir-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali tal-Ungerija, mibgħuta fit-13 ta' Marzu 2013 mis-Sur Martonyi lis-Sur Jagland,

– wara li kkunsidra d-dikjarazzjonijiet tal-Kunsill u tal-Kummissjoni dwar is-sitwazzjoni kostituzzjonali fl-Ungerija mressqa fid-dibattitu fil-plenarja li sar fil-Parlament Ewropew fis-17 ta' April 2013,

– wara li kkunsidra l-ittra tas-16 ta' Diċembru 2011 mill-Kummissarju għad-Drittijiet tal-Bniedem tal-Kunsill tal-Ewropa, Thomas Hammarberg, lis-Sur Martonyi, li fiha juri t-tħassib tiegħu dwar is-suġġett tal-liġi Ungeriża l-ġdida dwar id-dritt għal-libertà tal-kuxjenza u r-reliġjon u dwar l-istatus ġuridiku tal-knejjes, tad-denominazzjonijiet reliġjużi u tal-komunitajiet reliġjużi, u wara li kkunsidra r-risposta tas-Sur Martonyi tat-12 ta' Jannar 2012,

– wara li kkunsidra l-Opinjoni nru CommDH(2011)10 tal-25 ta' Frar 2011 tal-Kummissarju għad-Drittijiet tal-Bniedem dwar il-leġiżlazzjoni tal-mezzi tal-komunikazzjoni tal-Ungerija fid-dawl tal-istandards tal-Kunsill tal-Ewropa dwar il-libertà tal-mezzi tal-komunikazzjoni, kif ukoll l-annotamenti għal dik l-opinjoni tat-30 ta' Mejju 2011 mill-Ministru Ungeriż tal-Istat għall-komunikazzjoni tal-Gvern,

– wara li kkunsidra d-dikjarazzjonijiet tal-Uffiċċju tal-Kummissarju Għolji tan-NU għad-Drittijiet tal-Bniedem (OHCHR) tal-15 ta' Frar 2012 u tal-11 ta' Diċembru 2012 li

jistieden rispettivament lill-Ungerija terġa' tikkunsidra l-leġiżlazzjoni li tagħmilha possibbli għall-awtoritajiet lokali li jippenalizzaw il-kundizzjoni ta' persuna mingħajr dar u tirrispetta d-deċiżjoni tal-Qorti Kostituzzjonali għad-depenalizzazzjoni tal-kundizzjoni ta' persuna mingħajr dar,

– wara li kkunsidra d-dikjarazzjonijiet tal-OHCHR tal-15 ta' Marzu 2013 li jesprimu tħassib dwar l-adozzjoni tar-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali,

– wara kkunsidra l-proċeduri ta' ksur li għadhom għaddejjin fil-kawża C-288/12 imressqa mill-Kummisjoni Ewropea kontra l-Ungerija dwar il-legalità tat-tmiem tal-mandat ta' dak li kien il-Kummissarju tal-Protezzjoni tad-Data li għadhom pendenti quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja,

– wara li kkunsidra d-Deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea tas-6 ta' Novembru 2012 dwar it-tnaqqis radikali tal-età tal-irtirar għall-imħallfin Ungeriżi, u wara li kkunsidra l-adozzjoni sussegwenti tal-Att nru XX tal-2013 li jemenda l-Att CLXII tal-2011 – adottat mill-Parlament Ungeriż fil-11 ta' Marzu 2013 – b'segwitu tad-deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja Ewropea,

– wara li kkunsidra d-Deċiżjonijiet tal-Qorti Kostituzzjonali tal-Ungerija tas-16 ta' Lulju 2012 (nru 33/2012) dwar it-tnaqqis tal-età tal-irtirar għall-imħallfin fl-Ungerija, tat-28 ta' Diċembru 2012 (nru 45/2012) dwar id-Dispożizzjonijiet Tranżitorji tal-Liġi Fundamentali, tal-4 ta' Jannar 2013 (nru 1/2013) dwar l-Att dwar il-proċedura elettorali u tas-26 ta' Frar 2013 (nru 6/2013) dwar l-Att dwar il-libertà ta' reliġjon u l-istatus ġuridiku tal-knejjes,

– wara li kkunsidra r-rapport li jmiss mill-Kumitat ta' Monitoraġġ tal-Assemblea Parlamentari tal-Kunsill tal-Ewropa,

– wara li kkunsidra l-valutazzjoni li jmiss tar-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali mill-Kummissjoni Ewropea,

– wara li kkunsidra l-Artikolu 48 tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,

– wara li kkunsidra r-rapport tal-Kumitat għal-Libertajiet Ċivili, il-Ġustizzja u l-Intern (A7-0229/2013),

I - KUNTEST U KWISTJONIJIET EWLENIN INVOLUTI

Valuri komuni Ewropej

A. billi l-Unjoni Ewropea hija mwaqqfa fuq il-valuri tar-rispett tad-dinjità tal-bniedem, tal-libertà, tad-demokrazija, tal-ugwaljanza, tal-Istat tad-dritt u tar-rispett tad-drittijiet tal-bniedem, inkluż id-drittijiet ta' persuni li jagħmlu parti minn minoranzi, kif stabbilit fl-Artikolu 2 tat-TUE, u fuq ir-rispett ċar għad-drittijiet u l-libertajiet fundamentali kif minquxa fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali u fil-KEDB, u fuq ir-rikonoxximent tal-valur ġuridiku ta' tali drittijiet, libertajiet u prinċipji, li huwa affermat ulterjorment mill-adeżjoni imminenti tal-UE mal-KEDB skont l-Artikolu 6(2) tat-TUE;

B. billi l-valuri komuni minquxa fl-Artikolu 2 tat-TUE huma l-qalba tad-drittijiet li jgawdu minnhom il-persuni li jgħixu fit-territorju tal-UE u b'mod partikolari maċ-ċittadini tagħha indipendentement miċ-ċittadinanza tagħhom u mill-appartenenza kulturali jew reliġjuża tagħhom, u billi huma jkunu jistgħu biss igawdu kompletament minn dawk id-drittijiet jekk jinżammu l-valuri u l-prinċipji fundamentali tal-Unjoni Ewropea;

C. billi d-dibattitu politiku u ġuridiku dwar il-valuri stabbiliti fl-Artikolu 2 tat-TUE huwa pedament indispensabbli tas-soċjetà demokratika tagħna u li għalhekk l-Istati Membri, kif ukoll l-istituzzjonijiet kollha tal-UE, iridu juru impenn ċar u deċiż dwarhom;

D. billi r-rispett u l-promozzjoni ta' dawn il-valuri komuni mhumiex biss element essenzjali tal-identità tal-Unjoni Ewropea iżda wkoll obbligu espliċitu li ġej mill-Artikolu 3(1) u (5) tat-TUE, u b'hekk *condition sine qua non* sabiex issir Stat Membru tal-UE kif ukoll sabiex jiġu salvagwardati b'mod sħiħ il-prerogattivi tal-adeżjoni;

E. billi l-obbligi li jaqgħu fuq il-pajjiżi kandidati skont il-kriterji ta' Kopenħagen ikomplu japplikaw għall-Istati Membri wara li jaderixxu mal-UE skont l-Artikolu 2 tat-TUE u l-prinċipju ta' kooperazzjoni leali, u billi l-Istati Membri kollha għandhom b'hekk jiġu valutati fuq bażi regolari sabiex tiġi verifikata l-konformità kontinwa tagħhom mal-valuri komuni tal-UE;

F. billi l-Artikolu 6(3) tat-TUE jenfasizza l-fatt li d-drittijiet fundamentali, kif garantiti mill-QEDB u kif jirriżultaw mit-tradizzjonijiet kostituzzjonali komuni għall-Istati Membri, jikkostitwixxu l-prinċipji ġenerali tad-dritt tal-Unjoni, u billi dawn id-drittijiet huma wirt u qawwa komuni tal-Istati demokratiċi Ewropej;

G. billi, bid-dħul fis-seħħ tat-Trattat ta' Lisbona u skont l-Artikolu 6 tat-TUE, il-Karta għandha l-istess valur ġuridiku daqs it-Trattati, biex b'hekk il-valuri u l-prinċipji jinbidlu fi drittijiet konkreti u eżegwibbli;

H. billi l-Artikolu 7(1) tat-TUE, skont proċedura definita, jagħti s-setgħa lill-istituzzjonijiet tal-UE li jikkonstataw jekk hemm riskju ċar ta' ksur serju minn Stat Membru tal-valuri komuni msemmija fl-Artikolu 2, u jimpenjaw ruħhom politikament mal-pajjiż ikkonċernat għall-prevenzjoni u l-korrezzjoni tal-ksur; billi qabel ma jagħmel din il-konstatazzjoni, il-Kunsill għandu jisma' lill-Istat Membru kkonċernat, waqt li jaġixxi skont l-istess proċedura;

I. billi l-ambitu tal-Artikolu 2 tat-TUE mhuwiex ristrett mil-limitazzjoni tal-Artikolu 51(1) tal-Karta u l-ambitu tal-Artikolu 7 tat-TUE mhuwiex limitat għall-oqsma tal-politika koperti mid-dritt Ewropew, u billi konsegwentement l-UE tista' tintervjeni wkoll fil-każ ta' ksur ta', jew fil-każ ta' riskju ċar ta' ksur tal-valuri komuni f'oqsma li jaqgħu taħt il-kompetenzi ta' Stat Membru;

J. billi skont il-prinċipju ta' kooperazzjoni leali stabbilit fl-Artikolu 4(3) l-Istati Membri għandhom jgħinu it-twettiq tal-kompiti tal-Unjoni u joqogħdu lura minn kwalunkwe miżura li tista' tipperikola l-kisba tal-objettivi tal-Unjoni, inkluż l-objettiv tar-rispett u tal-promozzjoni tal-valuri komuni tal-Unjoni;

K. billi r-rispett lejn il-valuri komuni tal-Unjoni jimxi id f'id mal-impenn tal-Unjoni favur

id-diversità, li jissarraf fl-obbligu għall-Unjoni li tirrispetta "l-ugwaljanza tal-Istati Membri quddiem it-Trattati kif ukoll l-identità nazzjonali tagħhom, inerenti fl-istrutturi politiċi u kostituzzjonali, fundamentali tagħhom" kif iddikjarat fl-Artikolu 4(2) tat-TUE; billi l-valuri bażiċi Ewropej stabbiliti fl-Artikolu 2 tat-TUE jirriżultaw mit-tradizzjonijiet kostituzzjonali komuni għall-Istati Membri u għaldaqstant ma jistgħux jintużaw kontra l-obbligu skont l-Artikolu 4 tat-TUE, dawn iżda jirrappreżentaw l-istruttura bażika li taħtha l-Istati Membri jistgħu jissalvagwardaw u jiżviluppaw l-identità nazzjonali tagħhom;

L. billi, fil-qafas tat-Trattati, ir-rispett lejn l-"identità nazzjonali" (Artikolu 4(2) tat-TUE) u lejn is-"sistemi u t-tradizzjonijiet legali differenti tal-Istati Membri" (Artikolu 67 tat-TFUE) huma intrinsikament assoċjati mal-prinċipji tal-kooperazzjoni leali (Artikolu 4(3) tat-TUE), tar-rikonoxximent reċiproku (Artikoli 81 u 82 tat-TFUE) u b'hekk tal-fiduċja reċiproka kif ukoll mar-rispett għad-diversità kulturali u lingwistika (Artikolu 3(3) tat-TUE);

M. billi ksur tal-prinċipji u tal-valuri komuni tal-Unjoni min-naħa ta' Stat Membru ma jistax jiġi ġustifikat la mit-tradizzjonijiet nazzjonali u lanqas mill-espressjoni tal-identità nazzjonali meta dan il-ksur jirriżulta fid-deterjorament tal-prinċipji li huma fil-qalba tal-integrazzjoni Ewropea, bħall-valuri demokratiċi, l-Istat tad-dritt jew il-prinċipju tar-rikonoxximent reċiproku, bil-konsegwenza li riferiment għall-Artikolu 4(2) tat-TUE huwa applikabbli biss sakemm Stat Membru jirrispetta l-valuri minquxa fl-Artikolu 2 tat-TUE;

N. billi l-objettiv tal-Unjoni li tafferma u tippromwovi l-valuri tagħha fir-relazzjonijiet tagħha mal-bqija tad-dinja, kif stabbilit fl-Artikolu 3(5) tat-TUE, huwa msaħħaħ aktar mill-obbligu speċifiku li l-azzjoni tal-Unjoni fix-xena internazzjonali tiġi gwidata mill-prinċipji li ispiraw il-ħolqien, l-iżvilupp u t-tkabbir tagħha: id-demokrazija, l-Istat tad-dritt u l-universalità u l-indiviżibilità tad-drittijiet u l-libertajiet fundamentali tal-bniedem (Artikolu 21(1) tat-TUE);

O. billi, konsegwentement, jekk l-Istati Membri ma jkunux kapaċi jżommu l-impenn li assumew huma stess fit-Trattati fir-rigward tar-rispett tal-istandards li qablu wkoll dwarhom, jekk mhumiex biħsiebhom jagħmlu dan, barra mill-kredibilità tal-Istati Membri u tal-UE fix-xena internazzjonali jkunu jirriżultaw kompromessi l-objettivi tal-UE fl-ambitu tal-azzjoni esterna tagħha;

P. billi r-rispett tal-Istati Membri lejn l-istess ġabra ta' valuri fundamentali huwa kundizzjoni indispensabbli biex tiġi żgurata l-fiduċja reċiproka u, konsegwentement, il-funzjonament korrett tar-rikonoxximent reċiproku, li huwa fil-qalba tal-ħolqien u tal-iżvilupp tas-suq intern kif ukoll tal-ispazju Ewropew ta' libertà, sigurtà u ġustizzja, u billi, għalhekk, kwalunkwe tentattiv ta' nuqqas ta' rispett jew indeboliment ta' tali valuri komuni għandu effett negattiv fuq il-kostruzzjoni kollha tal-proċess Ewropew ta' integrazzjoni ekonomika, soċjali u politika;

Q. billi l-valuri komuni stabbiliti fl-Artikolu 2 tat-TUE u pproklamati fil-preamboli tat-Trattati u fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali u msemmijin fil-preambolu tal-QEDB u fl-Artikolu 3 tal-Istatut tal-Kunsill tal-Ewropa, jeħtieġu separazzjoni tal-poteri bejn l-istituzzjonijiet indipendenti bbażata fuq sistema ta' kontrolli u limitazzjonijiet li

tiffunzjona b'mod korrett, u billi l-karatteristiċi ewlenin ta' dawn il-prinċipji jinkludu: rispett għal-legalità, inkluż proċess trasparenti, responsabbli u demokratiku li jippromulga l-liġijiet; ċertezza tad-dritt; sistema b'saħħitha ta' demokrazija rappreżentattiva bbażata fuq elezzjonijiet ħielsa u li tirrispetta d-drittijiet tal-oppożizzjoni; kontroll effettiv tal-konformità kostituzzjonali tal-leġiżlazzjoni; gvern u amministrazzjoni effikaċi, trasparenti, parteċipatorji u responsabbli; ġudikatura indipendenti u imparzjali; mezzi tal-komunikazzjoni indipendenti; u rispett għad-drittijiet fundamentali;

R. billi, skont l-Artikolu 17 tat-TUEm il-Kummissjoni "tissorvelja l-applikazzjoni tat-Trattati … tissorvelja l-implimentazzjoni tad-dritt tal-Unjoni taħt il-kontroll tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea";

Ir-riformi fl-Ungerija

S. billi l-Ungerija kienet l-ewwel pajjiż ex Komunista li aderixxa mal-QEDB, u bħala Stat Membru tal-UE kien l-ewwel li rratifika t-Trattat ta' Lisbona fis-17 ta' Diċembru 2007, u billi l-Ungerija żvolġiet rwol attiv fil-ħidma tal-Konvenzjoni u tal-Konferenza Intergovernattiva fl-2003 u fl-2004, fost kwistjonijiet oħra, fl-abbozzar tal-Artikolu 2 tat-TUE, u ħadet l-inizjattiva li rriżultat fl-inklużjoni tad-drittijiet tal-bnedmin li jagħmlu parti minn minoranzi;

T. billi matul l-istorja sekulari tal-Ungerija, il-konvivenza paċifika ta' nazzjonalitajiet u gruppi etniċi differenti kellha effetti pożittivi fuq ir-rikkezza kulturali u l-ġid tan-nazzjon; u billi l-Ungerija għandha tkun mistiedna tkompli b'din it-tradizzjoni u tieħu passi deċiżi biex trażżan it-tentattivi kollha ta' diskriminazzjoni tal-gruppi individwali;

U. billi l-Ungerija hija wkoll parti mill-Patt Internazzjonali dwar id-Drittijiet Ċivili u Politiċi u minn strumenti ġuridiċi internazzjonali oħra li jobbligawha tirrispetta u timplimenta l-prinċipji demokratiċi internazzjonali;

V. billi wara l-elezzjonijiet ġenerali tal-2010 fl-Ungerija, il-maġġoranza fil-gvern kisbet iktar minn żewġ terzi tas-siġġijiet fil-parlament, ħaġa li ppermettitilha tagħti bidu b'mod rapidu għal attività leġiżlattiva intensa biex tati sura ġdida lill-ordinament kostituzzjonali kollu tal-pajjiż (il-Kostituzzjoni ta' qabel ġiet emendata tnax-il darba u l-Liġi Fundamentali erba' darbiet s'issa) u b'hekk tbiddel sostanzjalment il-qafas istituzzjonali u ġuridiku kif ukoll numru ta' aspetti fundamentali mhux biss tal-ħajja pubblika iżda tal-ħajja privata wkoll;

W. billi kwalunkwe Stat Membru tal-Unjoni Ewropea huwa assolutament liberu li jirrevedi l-kostituzzjoni tiegħu u billi t-tifsira stess tal-alternanza demokratika hija li tippermetti gvern ġdid jippromulga leġiżlazzjoni li tirrefletti r-rieda tal-poplu, il-valuri tiegħu u l-impenji politiċi tiegħu, fil-limiti tar-rispett tal-valuri u tal-prinċipji tad-demokrazija u l-Istat tad-dritt prevalenti fl-Unjoni Ewropea; billi fl-Istati Membri kollha l-proċeduri kostituzzjonali speċjali jagħmlu l-emenda kostituzzjonali aktar diffiċli meta mqabbla mal-proċeduri li jirregolaw il-leġiżlazzjoni ordinarja, jiġifieri permezz ta' maġġoranza kwalifikata, proċessi deċiżjonali addizzjonali, termini u referenda;

X. billi l-istorja tat-tradizzjonijiet demokratiċi fl-Ewropa turi li r-riforma ta' kostituzzjoni

teħtieġ attenzjoni mill-ikbar u kunsiderazzjoni xierqa tal-proċeduri u tal-garanziji li għandhom l-għan li jissalvagwardaw, fost affarijiet oħra, l-Istat tad-dritt, is-separazzjoni tal-poteri u l-ġerarkija tan-normi ġuridiċi – peress li l-kostituzzjoni hija l-liġi suprema tal-pajjiż;

Y. billi l-entità tar-riformi kostituzzjonali u istituzzjonali komprensivi u sistematiċi li l-Gvern u l-Parlament il-ġodda tal-Ungerija wettqu fi żmien tant qasir ma għandhiex preċedenti, u tispjega għala daqstant istituzzjonijiet u organizzazzjonijiet Ewropej (l-Unjoni Ewropea, il-Kunsill tal-Ewropa, l-OSKE) qiesu li huwa neċessarju li jiġu valutati l-impatt ta' ċerti riformi; billi ma għandux ikun hemm standards doppji fit-trattament tal-Istati Membri, u dan ifisser li s-sitwazzjoni fi Stati Membri oħra wkoll għandha tkun sorveljata, filwaqt li l-prinċipju tal-ugwaljanza tal-Istati Membri quddiem it-Trattati jiġi applikat;

Z. billi djalogu bbażat fuq il-ftuħ, l-inklużjoni, is-solidarjetà u r-rispett reċiproku bejn l-istituzzjonijiet Ewropej u l-awtoritajiet Ungeriżi huwa neċessarju fil-qafas tal-komunità ta' valuri demokratiċi msemmija qabel;

AA. billi l-Kummissjoni, fl-eżerċizzju tar-responsabbiltà tagħha li tissorvelja l-applikazzjoni tad-dritt tal-Unjoni, għandha taġixxi bl-ogħla kompetenza u rispett tal-indipendenza u taġixxi b'diliġenza, fil-pront u malajr ħafna speċjalment f'każijiet ta' possibilità ta' ksur serju tal-valuri tal-Unjoni min-naħa ta' Stat Membru,

Il-Liġi Fundamentali u d-Dispożizzjonijiet Tranżitorji tagħha

AB. billi l-adozzjoni tal-Liġi Fundamentali tal-Ungerija – li għaddiet fit-18 ta' April 2011, esklużivament bil-voti tal-membri tal-koalizzjoni fil-gvern u fuq il-bażi ta' abbozz ta' test imħejji mir-rappreżentanti tal-koalizzjoni fil-gvern – saret fil-perjodu eċċezzjonalment qasir ta' 35 ġurnata ta' kalendarju kkalkolati mill-preżentazzjoni tal-proposta (T/2627) fil-parlament, biex b'hekk ġew limitati l-possibilitajiet għal dibattitu bir-reqqa u sostanzjali mal-partijiet tal-oppożizzjoni u tas-soċjetà ċivili dwar l-abbozz tat-test;

AC. billi l-abbozz kostituzzjonali ppreżentat lill-Parlament tal-Ungerija fl-14 ta' Marzu 2011 huwa dak li tħejja mir-rappreżentanti eletti tal-koalizzjoni Fidesz-KDNP u mhux id-dokument ta' ħidma mħejji fuq il-bażi tad-diskussjonijiet li saru fil-kumitat parlamentari ad hoc, anki jekk tali kumitat twaqqaf espressament bl-iskop li jabbozza l-Liġi Fundamentali l-ġdida; billi dan aggrava s-sitwazzjoni ta' nuqqas ta' konsultazzjoni tal-oppożizzjoni;

AD. billi l-"konsultazzjoni nazzjonali" dwar il-proċess ta' tfassil tal-kostituzzjoni kienet tikkonsisti f'lista, miktuba mill-partit fil-gvern, li kien fiha tnax-il mistoqsija sostanzjalment retorika dwar kwistjonijiet speċifiċi ħafna u ma kienx fiha t-test tal-abbozz tal-Liġi Fundamentali;

AE. billi fit-28 ta' Diċembru 2012, wara petizzjoni kostituzzjonali mill-Kummissarju Ungeriż għad-Drittijiet Fundamentali, il-Qorti Kostituzzjonali tal-Ungerija annullat (Deċiżjoni Nru 45/2012) iktar minn żewġ terzi tad-Dispożizzjonijiet Tranżitorji, fuq il-bażi li ma kinux ta' natura tranżitorja;

AF. billi r-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali, adottata fil-11 ta' Marzu 2013, tintegra fit-test tal-Liġi Fundamentali l-parti l-kbira tad-Dispożizzjonijiet Tranżitorji annullati mill-Qorti Kostituzzjonali, kif ukoll dispożizzjonijiet oħra li qabel instab li ma kinux kostituzzjonali;

Użu estensiv tal-liġijiet hekk imsejħa "kardinali"

AG. billi l-Liġi Fundamentali tal-Ungerija tirreferi għal 26 suġġett li għandhom jiġu definiti mil-liġijiet hekk imsejħa "kardinali" (jiġifieri liġijiet li l-adozzjoni tagħhom teħtieġ maġġoranza ta' żewġ terzi), li jkopru firxa wiesgħa ta' kwistjonijiet relatati mas-sistemi istituzzjonali tal-Ungerija, mal-eżerċizzju tad-drittijiet fundamentali u ma' arranġamenti importanti fis-soċjetà;

AH. billi mill-adozzjoni tal-Liġi Fundamentali, il-parlament ippromulga 49 liġi "kardinali"[1] (fi żmien sena u nofs);

AI. billi numru ta' kwistjonijiet, bħal aspetti speċifiċi tad-dritt tal-familja u tas-sistemi tat-taxxa u tal-pensjoni, li s-soltu jaqgħu taħt is-setgħat deċiżjonali ordinarji ta' leġislatura, huma rregolati minn "liġijiet kardinali";

Proċeduri leġiżlattivi aċċelerati, prattika tal-abbozzi ta' membri individwali, dibattitu parlamentari

AJ. billi leġiżlazzjoni importanti, inkluża l-Liġi Fundamentali, it-tieni u r-raba' emendi tagħha, id-Dispożizzjonijiet Tranżitorji tal-Liġi Fundamentali u numru ta' liġijiet "kardinali" ġew ippromulgati abbażi ta' abbozzi ta' membri individwali, li għalihom ma japplikawx ir-regoli stabbiliti fl-Att CXXXI tal-2010 dwar il-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili fil-preparazzjoni tal-leġiżlazzjoni u fid-Digriet 24/2011 tal-Ministru tal-Amministrazzjoni Pubblika u l-Ġustizzja dwar il-valutazzjoni tal-impatt preliminari u ex-post, bil-konsegwenza li l-leġiżlazzjoni adottata b'din il-proċedura semplifikata hija soġġetta għal dibattitu pubbliku limitat;

AK. billi l-adozzjoni ta' numru kbir ta' liġijiet "kardinali" f'perjodu qasir, inklużi l-atti dwar l-istatus ġuridiku u r-rimunerazzjoni tal-imħallfin tal-Ungerija u dwar l-organizzazzjoni u l-amministrazzjoni tal-qrati tal-Ungerija, kif ukoll l-atti dwar il-libertà tar-reliġjon jew tat-twemmin u dwar il-Bank Nazzjonali tal-Ungerija, inevitabbilment illimitaw il-possibilitajiet għal konsultazzjoni adegwata mal-partiti tal-oppożizzjoni u mas-soċjetà ċivili, fosthom, meta hu l-każ, l-organizzazzjonijiet ta' min iħaddem, it-trade unions u l-gruppi ta' interess;

AL. billi l-Att XXXVI tal-2012 dwar l-Assemblea Nazzjonali ta lill-iSpeaker tal-Parlament setgħa diskrezzjonali notevoli biex jillimita l-espressjoni libera tad-deputati fil-Parlament;

[1] Dawn il-liġijiet jinkludu liġijiet "kardinali" li d-dispożizzjonijiet kollha tagħhom jeħtieġu maġġoranza ta' żewġ terzi, liġijiet "kardinali" li d-dispożizzjonijiet speċifiċi tagħhom iridu jiġu adottati b'maġġoranza sempliċi u atti li d-dispożizzjonijiet speċifiċi tagħhom jeħtieġu maġġoranza ta' żewġ terzi tal-Membri Parlamentari preżenti.

Dgħjufija tal-kontrolli u tal-bilanċi: Qorti Kostituzzjonali, Parlament, Awtorità għall-Protezzjoni tad-Data

AM. billi, skont il-Liġi Fundamentali, ġiet introdotta l-possibilità li jitressqu żewġ tipi ġodda ta' lmenti kostituzzjonali quddiem il-Qorti Kostituzzjonali, filwaqt li l-*actio popularis* għal reviżjoni ex post ġiet abolita;

AN. billi skont il-Liġi Fundamentali s-setgħat tal-Qorti Kostituzzjonali ta' reviżjoni ex post tal-kostituzzjonalità ta' liġijiet relatati mal-baġit mil-lat sostantiv ġew sostanzjalment limitati għal ksur ta' lista eżawrjenti ta' drittijiet, biex b'hekk ġiet ostakolata r-reviżjoni tal-kostituzzjonalità f'każijiet ta' ksur ta' drittijiet fundamentali oħra, bħad-dritt għall-proprjetà, id-dritt ta' proċess ġust u d-dritt ta' nondiskriminazzjoni;

AO. billi r-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali ma biddlitx id-dritt attwali tal-Qorti Kostituzzjonali li teżamina l-emendi tal-Liġi Fundamentali minħabba raġunijiet proċedurali u teskludi li fil-futur il-Qorti tkun tista' tirrevedi l-emendi kostituzzjonali minħabba raġunijiet dwar il-mertu;

AP. billi l-Qorti Kostituzzjonali, fid-Deċiżjoni 45/2012 tagħha msemmija qabel, stabbiliet li l-'legalità kostituzzjonali ma tipprevedix biss rekwiżiti ta' validità proċedurali, formali u ta' dritt pubbliku, iżda wkoll rekwiżiti *sostanzjali*. Il-kriterji kostituzzjonali ta' Stat demokratiku bbażat fuq l-Istat tad-dritt huma fl-istess ħin il-valuri kostituzzjonali, il-prinċipji u l-libertajiet demokratiċi fundamentali minquxa fit-trattati internazzjonali u aċċettati u rikonoxxuti mill-komunitajiet ta' Stati demokratiċi bbażati fuq l-Istat tad-dritt, kif ukoll fuq il-*ius cogens*, li huwa parzjalment l-istess bħal dak preċedenti. Meta jkun xieraq, il-Qorti Kostituzzjonali tista' anke teżamina l-eżegwibilità libera u l-kostituzzjonalizzazzjoni tar-rekwiżiti *sostanzjali*, tal-garanziji u tal-valuri tal-Istati demokratiċi bbażati fuq l-Istat tad-dritt." (Punt IV.7 tad-Deċiżjoni);

AQ. billi r-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali tistabbilixxi wkoll li d-deċiżjonijiet tal-Qorti Kostituzzjonali adottati qabel id-dħul fis-seħħ tal-Liġi Fundamentali għandhom jiġu revokati, u billi meta tagħmel dan tikkontradixxi b'mod espliċitu d-Deċiżjoni Nru 22/2012 tal-Qorti Kostituzzjonali li fiha l-Qorti stabbiliet li d-dikjarazzjonijiet tagħha dwar il-valuri fundamentali, id-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet u dwar l-istituzzjonijiet kostituzzjonali li fundamentalment ma nbidlux mil-Liġi Fundamentali, għadhom validi; billi r-Raba' Emenda introduċiet mill-ġdid fil-Liġi Fundamentali numru ta' dispożizzjonijiet preċedentement iddikjarati inkostituzzjonali mill-Qorti Kostituzzjonali;

AR. billi korp mhux parlamentari, il-Kunsill tal-Baġit, b'leġittimità demokratika limitata, ingħata s-setgħa li juża l-veto kontra l-adozzjoni tal-baġit ġenerali, biex b'hekk illimita l-kamp ta' applikazzjoni għall-azzjoni tal-leġislatura eletta demokratikament u jippermetti lill-President tar-Repubblika li jxolji l-Parlament;

AS. billi l-Att il-ġdid dwar il-Libertà tal-Informazzjoni, adottat f'Lulju 2011, abolixxa l-istituzzjoni tal-Kummissarju għall-Protezzjoni tad-Data u l-Libertà tal-Informazzjoni, u b'hekk temm il-mandat ta' sitt snin tal-Kummissarju qabel iż-żmien u ttrasferixxa s-setgħat tiegħu lill-Awtorità Nazzjonali għall-Protezzjoni tad-Data li kienet għadha kif twaqqfet; billi tibdil bħal dan bħalissa huwa suġġett għall-eżami mill-Qorti tal-Ġustizzja

tal-Unjoni Ewropea;

AT. billi l-Kummissjoni bdiet proċedura ta' ksur kontra l-Ungerija fit-8 ta' Ġunju 2012, li fiha ddikjarat li l-Ungerija naqset milli tottempera għall-obbligi tagħha skont id-Direttiva 95/46/KE billi neħħiet il-kontrollur tal-protezzjoni tad-data mill-kariga qabel it-tmiem tal-mandat, u b'hekk poġġiet l-indipendenza tal-uffiċċju f'riskju;

Indipendenza tal-ġudikatura

AU. billi, skont il-Liġi Fundamentali u d-Dispożizzjonijiet Tranżitorji, il-mandat ta' sitt snin tal-ex President tal-Qorti Suprema (li issa jisimha il-"Kúria") intemm qabel iż-żmien wara sentejn;

AV. billi fit-2 ta' Lulju 2012 l-Ungerija emendat il-liġijiet kardinali dwar il-ġudikatura (l-Att CLXI tal-2011 dwar l-Organizzazzjoni u l-Amministrazzjoni tal-Qrati u l-Att CLXII tal-2011 dwar l-Istatus Legali u r-Remunerazzjoni tal-Imħallfin), billi implimentat parzjalment ir-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni ta' Venezja;

AW. billi s-salvagwardji ewlenin tal-indipendenza ġudizzjarja, bħal pereżempju l-pożizzjoni fissa, il-mandati garantiti u l-istruttura u l-kompożizzjoni tal-korpi regolatorji, mhumiex irregolati mil-Liġi Fundamentali iżda għadhom – flimkien mar-regoli dettaljati dwar l-organizzazzjoni u l-amministrazzjoni tal-ġudikatura – stabbiliti fil-liġijiet kardinali emendati,

AX. billi l-indipendenza tal-Qorti Kostituzzjonali mhijiex stabbilita fil-Liġi Fundamentali tal-Ungerija u lanqas l-indipendenza tal-amministrazzjoni tal-ġudikatura;

AY. billi l-emenda tal-liġijiet kardinali dwar il-ġudikatura fir-rigward tas-setgħa tal-President tal-Uffiċċju Ġudizzjarju Nazzjonali li jittrasferixxi l-każijiet mill-qorti li qed tippresjedi għal qorti oħra biex jiġi żgurat il-ġudizzju tal-każijiet f'perjodu raġonevoli ta’ żmien tonqos milli tistabbilixxi kriterji normattivi oġġettivi għall-għażla tal-każijiet li għandhom jiġu trasferiti;

AZ. billi, wara d-dħul fis-seħħ tal-Liġi Fundamentali, tad-Dispożizzjonijiet Tranżitorji tagħha u tal-Att kardinali Nru CLXII tal-2011 dwar l-istatus legali u r-remunerazzjoni tal-imħallfin, l-età tal-irtirar obbligatorja għall-imħallfin tnaqqset minn 70 għal 62 sena;

BA. billi d-Deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, adottata fis-6 ta’ Novembru 2012, tiddikjara li t-tnaqqis radikali tal-età tal-irtirar għall-imħallfin Ungeriżi kif ukoll għall-prosekuturi u n-nutara minn 70 għal 62 sena jikkostitwixxi diskriminazzjoni inġusta bbażata fuq l-età, u billi tressqu żewġ ilmenti minn żewġ gruppi ta' mħallfin Ungeriżi lill-QEDB fl-20 ta’ Ġunju 2012 li talbu deċiżjoni li tistabbilixxi li l-leġiżlazzjoni tal-Ungerija dwar it-tnaqqis tal-età tal-irtirar għall-imħallfin tikser l-KEDB;

BB. billi fil-11 ta’ Marzu 2013 il-Parlament Ungeriż adotta l-Att Nru XX tal-2013 li jemenda l-limiti massimi tal-età bl-għan li jkun konformi parzjalment mad-deċiżjonijiet tal-Qorti Kostituzzjonali Ungeriża tas-16 ta’ Lulju 2012 u l-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea tas-6 ta’ Novembru 2012;

Ir-riforma elettorali

BC. billi l-maġġoranza governattiva fil-parlament irriformat is-sistema elettorali b'mod unilaterali mingħajr ma ppruvat tikseb il-kunsens tal-oppożizzjoni,

BD. billi bħala parti mir-riforma elettorali riċenti l-Parlament Ungeriż għadda, fis-26 ta' Novembru 2012, fuq il-bażi ta' abbozz ta' membru individwali, l-Att dwar il-proċedura tal-elezzjoni, li kellu l-għan li jissostitwixxi r-reġistrazzjoni awtomatika tal-votant preċedenti taċ-ċittadini kollha li jgħixu l-Ungerija b'sistema ta' reġistrazzjoni volontarja bħala kundizzjoni għat-twettiq tad-dritt tal-individwu li jivvota,

BE. billi t-Tieni Emenda tal-Liġi Fundamentali li tistabbilixxi r-rekwiżit tar-reġistrazzjoni tal-votant tressqet bħala abbozz ta' membru individwu fl-istess ġurnata bħall-abbozz tal-liġi dwar il-proċedura elettorali, jiġifieri fit-18 ta' Settembru 2012, u ġiet adottata fid-29 ta' Ottubru 2012,

BF. billi l-Kummissjoni ta' Venezja u l-OSKE/ODIHR ippreparaw opinjoni konġunta dwar l-Att dwar l-Elezzjoni tal-Membri għall-Parlament tal-Ungerija fil-15 u s-16 ta' Ġunju 2012,

BG. billi, wara l-petizzjoni tal-President tar-Repubblika tas-6 ta' Diċembru 2012, il-Qorti Kostituzzjonali stabbilixxiet li r-rekwiżit għar-reġistrazzjoni jirrappreżenta restrizzjoni mhux xierqa tad-drittijiet tal-vot tar-residenti Ungeriżi, u b'hekk mhuwiex kostituzzjonali,

BH. billi, filwaqt li qieset ir-reġistrazzjoni tal-votanti għaċ-ċittadini li jgħixu barra mill-Ungerija bħala ġustifikata, il-Qorti Kostituzzjonali fid-deċiżjoni tagħha tal-4 ta' Jannar 2013 qalet ukoll li l-esklużjoni tal-possibilità tar-reġistrazzjoni personali tal-votanti mingħajr indirizz li joqgħodu fl-Ungerija hija diskriminatorja u li d-dispożizzjonijiet li jippermettu l-pubblikazzjoni ta' reklami politiċi fis-servizz tal-mezzi tal-komunikazzjoni pubbliku biss waqt il-kampanja elettorali, u r-regoli li jipprojbixxu l-pubblikazzjoni ta' stħarriġ dwar l-opinjoni pubblika fi żmien sitt ijiem wara l-elezzjonijiet, jillimitaw b'mod sproporzjonat il-libertà tal-espressjoni u l-libertà tal-istampa,

Il-leġiżlazzjoni dwar il-mezzi tal-komunikazzjoni

BI. billi l-Unjoni Ewropea hija mwaqqfa fuq il-valuri tad-demokrazija u l-istat tad-dritt, u b'konsegwenza ta' dan tiggarantixxi u tippromwovi l-libertà tal-espressjoni u l-informazzjoni kif stabbiliti fl-Artikolu 11 tal-Karta u l-Artikolu 10 tal-KEDB, u billi dawn id-drittijiet jinkludu l-libertà ta' espressjoni tal-opinjoni u l-libertà tar-riċeviment u l-komunikazzjoni ta' informazzjoni mingħajr kontroll, interferenza jew pressjoni mill-awtoritajiet pubbliċi;

BJ. billi l-QEDB iddeċidiet li l-Istati Membri għandhom obbligu pożittiv li jiżguraw il-pluraliżmu tal-mezzi tal-komunikazzjoni, skont l-Artikolu 10 tal-KEDB, u billi d-dispożizzjonijiet tal-Konvenzjoni huma simili għal dawk li jinsabu fl-Artikolu 11 tal-Karta bħala parti mill-acquis communautaire;

BK. billi sfera pubblika awtonoma u b'saħħitha, ibbażata fuq mezzi indipendenti u pluralisti

ta' komunikazzjoni, tikkostitwixxi l-ambjent neċessarju fejn jistgħu jirnexxu l-libertajiet kollettivi tas-soċjetà ċivili – bħad-dritt tal-għaqda u l-assoċjazzjoni – kif ukoll il-libertajiet individwali – bħad-dritt għal-libertà tal-espressjoni u d-dritt tal-aċċess għall-informazzjoni, u billi l-ġurnalisti għandhom ikunu ħielsa mill-pressjoni tas-sidien, tal-ġestjonarji u tal-gvernijiet, kif ukoll mit-theddid finanzjarju;

BL. billi l-Kunsill tal-Ewropa u l-OSKE, permezz ta' dikjarazzjonijiet, riżoluzzjonijiet, rakkomandazzjonijiet, opinjonijiet u rapporti dwar is-suġġetti tal-libertà tal-mezzi tal-komunikazzjoni, il-pluraliżmu u l-konċentrazzjoni, ħolqu korp sinifikanti ta' standards minimi pan-Ewropej komuni f'dan il-qasam;

BM. billi l-Istati Membri għandhom dmir li jippromwovu u jipproteġu kontinwament il-libertà tal-opinjoni, tal-espressjoni, tal-informazzjoni u tal-mezzi tal-komunikazzjoni, u billi, jekk dawn il-libertajiet jitqiegħdu f'riskju serju jew jinkisru minn Stat Membru, l-Unjoni hija obbligata li tintervjeni fil-ħin u b'mod effettiv, fuq il-bażi tal-kompetenzi tagħha kif stabbiliti fit-Trattati u fil-Karta, sabiex tipproteġi l-ordni demokratika u pluralistika Ewropea u d-drittijiet fundamentali;

BN. billi l-Parlament esprima bosta drabi t-tħassib tiegħu dwar il-libertà tal-mezzi tal-komunikazzjoni, il-pluraliżmu u l-konċentrazzjoni fl-UE u fl-Istati Membri;

BO. billi kien hemm kritika dwar numru ta' dispożizzjonijiet tal-leġiżlazzjoni Ungeriża dwar il-mezzi tal-komunikazzjoni mill-Parlament u l-Kummissjoni, mir-Rappreżentant tal-OSKE għal-Libertà tal-Mezzi tal-Komunikazzjoni u l-Kummissarju tal-Kunsill tal-Ewropa għad-Drittijiet tal-Bniedem, kif ukoll mis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa, mir-Rapporteur Speċjali tan-NU għall-promozzjoni tad-dritt tal-libertà tal-opinjoni u l-espressjoni, u minn numru kbir ta' organizzazzjonijiet ta' ġurnalisti internazzjonali u nazzjonali, edituri u pubblikaturi, minn NGOs attivi fil-qasam tad-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet ċivili, u minn Stati Membri;

BP. billi saret kritika li hija relatata prinċipalment mal-adozzjoni tal-leġiżlazzjoni skont il-proċedura parlamentari tal-abbozzi ta' liġi ta' membri individwali, l-istruttura ferm ġerarkika tas-superviżjoni tal-mezzi tal-komunikazzjoni, l-awtorità ġestjonarja tal-President tal-Awtorità Regolatorja, in-nuqqas ta' dispożizzjonijiet li jiżguraw l-indipendenza tal-Awtorità, is-setgħa superviżorja u tas-sanzjonijiet estensiva tal-Awtorità, l-impatt konsiderevoli ta' ċerti dispożizzjonijiet dwar il-kontenut tal-ipprogrammar, in-nuqqas ta' regolamentazzjoni speċifika għall-mezzi tal-komunikazzjoni, in-nuqqas ta' trasparenza fil-proċess ta' offerti għal-liċenzji, u l-ambigwità ta' normi li potenzjalment iwasslu għall-applikazzjoni u l-infurzar arbitrarju;

BQ. billi fir-riżoluzzjoni tiegħu tal-10 ta' Marzu 2011 dwar il-liġi Ungeriża dwar il-mezzi tal-komunikazzjoni, il-Parlament enfasizza li l-liġi Ungeriża dwar il-mezzi tal-komunikazzjoni għandha tiġi sospiża b'mod urġenti u riveduta fuq il-bażi tal-kummenti u l-proposti tal-Kummissjoni, tal-OSKE u tal-Kunsill tal-Ewropa, u billi l-Parlament ħeġġeġ lill-Kummissjoni biex tkompli l-monitoraġġ mill-qrib u l-valutazzjoni tal-konformità tal-liġi Ungeriża dwar il-mezzi tal-komunikazzjoni kif emendata mil-leġiżlazzjoni Ewropea, u b'mod partikolari mill-Karta;

BR. billi l-Kummissarju għad-Drittijiet tal-Bniedem tal-Kunsill tal-Ewropa enfasizza li l-

bżonn li tiġi emendata l-leġiżlazzjoni sabiex jiġu indirizzati l-indħil fuq il-libertà tal-mezzi tal-komunikazzjoni bħal preskrizzjonijiet dwar liema informazzjoni u rappurtar għandhom jinħarġu mill-fornituri tal-mezzi tal-komunikazzjoni, l-impożizzjoni ta' penali fuq il-mezzi tal-komunikazzjoni, restrizzjonijiet preventivi fuq il-libertà tal-istampa fil-forma ta' rekwiżiti għar-reġistrazzjoni u eċċezzjonijiet għall-protezzjoni tas-sorsi tal-ġurnalisti u billi, fir-rigward tal-indipendenza u l-pluraliżmu tal-mezzi tal-komunikazzjoni, esprima l-bżonn li jiġu indirizzati kwistjonijiet bħal garanziji kostituzzjonali mdgħajfa tal-pluraliżmu, in-nuqqas ta' indipendenza fil-korpi regolatorji tal-mezzi tal-komunikazzjoni, in-nuqqas ta' salvagwardji għall-indipendenza tax-xandir pubbliku u n-nuqqas ta' rimedju domestiku effettiv għall-atturi tal-mezzi tal-komunikazzjoni soġġetti għal deċiżjonijiet mill-Kunsill tal-Mezzi tal-Komunikazzjoni;

BS. billi l-Kummissjoni wriet it-tħassib tagħha dwar il-konformità tal-liġi Ungeriża dwar il-mezzi tal-komunikazzjoni mad-Direttiva dwar is-Servizzi tal-Midja Awdjoviżiva u mal-acquis communautaire inġenerali, b'mod partikolari b'rabta mal-obbligu li jingħata rappurtar ibbilanċjat applikabbli għall-fornituri tas-servizzi tal-midja awdjoviżiva kollha, u wriet id-dubji tagħha wkoll dwar jekk il-liġi hijiex konformi mal-prinċipju ta' proporzjonalità u jekk tirrispettax id-dritt fundamentali għal-libertà tal-espressjoni u informazzjoni stabbilit fl-Artikolu 11 tal-Karta, il-prinċipju tal-pajjiż tal-oriġini u r-rekwiżiti għar-reġistrazzjoni, u billi, f'Marzu tal-2011, wara negozjati mal-Kummissjoni, il-Parlament Ungeriż emenda l-liġi sabiex tindirizza l-punti mressqa mill-Kummissjoni;

BT. billi l-OSKE esprimiet dubji serji dwar l-ambitu materjali u territorjali tal-leġiżlazzjoni Ungeriża, il-kompożizzjoni politikament omoġenja tal-Awtorità tal-Midja u l-Kunsill tal-Midja, il-penali sproporzjonati li ġew imposti, in-nuqqas ta' proċedura awtomatika għas-sospensjoni ta' penali f'każ ta' appell lill-qrati kontra deċiżjoni tal-Awtorità tal-Midja, il-ksur tal-prinċipju tal-kunfidenzjalità tas-sorsi ġurnalistiċi u l-protezzjoni tal-valuri tal-familja;

BU. billi r-rakkomandazzjonijiet tal-OSKE[1] kienu jinkludu t-tneħħija tar-rekwiżiti legali dwar il-kopertura bbilanċjata u ta' preskrizzjonijiet oħra ta' kontenut mil-liġijiet, is-salvagwardja tal-indipendenza editorjali, l-assigurazzjoni li regoli differenti jirregolaw forom differenti tal-mezzi tal-komunikazzjoni – l-istampa, ix-xandir u onlajn – it-tneħħija tar-rekwiżiti tar-reġistrazzjoni meqjusa eċċessivi, l-assigurazzjoni li l-korp regolatorju jkun indipendenti u kompetenti, l-assigurazzjoni tal-oġġettività u l-pluralità fil-proċess tal-ħatra tal-korpi li jirregolaw is-settur tal-mezzi tal-komunikazzjoni, iż-żamma lura milli l-istampa titqiegħed taħt il-ġurisdizzjoni tal-korp regolatorju u effettivament tiġi mħeġġa l-awtoregolamentazzjoni;

BV. billi, minkejja l-fatt li l-liġijiet ġew emendati fl-2011 wara negozjati mal-Kummissjoni Ewropea u f'Mejju 2012 ulterjorment wara d-deċiżjoni tal-Qorti Kostituzzjonali ta' Diċembru 2011 li bidlet bosta dispożizzjonijiet billi ddikjarathom mhux kostituzzjonali rigward ir-regolament tal-kontenut tal-gazzetti, il-protezzjoni tas-sorsi tal-ġurnalisti, ir-rekwiżit tal-għoti ta' data, u l-istituzzjoni tal-Kummissarju tal-Midja u l-Mezzi tal-Komunikazzjoni, ir-Rappreżentant tal-OSKE għal-libertà tal-mezzi tal-komunikazzjoni

[1] Analiżi legali mibgħuta lill-Gvern Ungeriż fit-28 ta' Frar 2011 http://www.osce.org/fom/75990
Ara wkoll l-analiżi u l-valutazzjoni ta' Settembru 2010: http://www.osce.org/fom/71218

kkundanna l-fatt li bosta emendi ġew introdotti u adottati fi żmien qasir mingħajr konsultazzjoni mal-partijiet interessati u li elementi fundamentali mil-leġiżlazzjoni ma ġewx imtejba, b'mod partikolari l-ħatra tal-president u l-membri tal-Awtorità tal-Mezzi tal-Komunikazzjoni u l-Kunsill tal-Mezzi tal-Komunikazzjoni, is-setgħa tagħhom fuq il-kontenut fil-mezzi tax-xandir, l-impożizzjoni ta' multi għolja u n-nuqqas ta' salvagwardji għall-indipendenza finanzjarja u editorjali tax-xandara pubbliċi;

BW. billi, filwaqt li laqa' l-emendi tal-leġiżlazzjoni tal-mezzi tal-komunikazzjoni adottati f'Marzu 2011, ir-Rapporteur Speċjali tan-NU dwar il-promozzjoni u l-protezzjoni tad-dritt tal-libertà tal-opinjoni u l-espressjoni enfasizza l-bżonn li jiġi indirizzat t-tħassib li baqa' dwar ir-regolamentazzjoni tal-kontenut tal-mezzi tal-komunikazzjoni, il-garanziji insuffiċjenti għall-iżgurar tal-indipendenza u l-imparzjalità tal-Awtorità tal-Mezzi tal-Komunikazzjoni, il-multi u s-sanzjonijiet amministrattivi l-oħra eċċessivi, l-applikabilità tal-leġiżlazzjoni tal-mezzi tal-komunikazzjoni għal kull tip ta' mezz tal-komunikazzjoni, inklużi l-istampa u l-internet, ir-rekwiżiti għar-reġistrazzjoni, u n-nuqqas ta' protezzjoni suffiċjenti tas-sorsi ġurnalistiċi;

BX. billi analiżi mill-esperti tal-Kunsill tal-Ewropa[1] (li vvalutat il-konformità tal-Atti dwar il-Mezzi tal-Komunikazzjoni kif proposti għal emenda fl-2012 ma' testi tal-Kunsill tal-Ewropa li jistabbilixxu standards fil-qasam tal-mezzi tal-komunikazzjoni u tal-libertà ta' espressjoni) irrakkomandat li d-dispożizzjonijiet speċifiċi dwar ir-reġistrazzjoni u t-trasparenza, ir-regolamentazzjoni tal-kontenut, l-obbligi dwar ir-rappurtar tal-aħbarijiet, il-protezzjoni tas-sorsi, il-mezzi tal-komunikazzjoni tas-servizzi pubbliċi u l-korpi regolatorji jiġu riveduti bir-reqqa, iċċarati jew f'ċerti każi eliminati;

BY. billi, wara d-djalogu li sar mal-UE u s-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa permezz ta' skambju ta' ittri u laqgħat ta' esperti, tressqu iktar emendi legali fi Frar 2013 sabiex tissaħħaħ u tiġi żgurata l-indipendenza tal-korpi regolatorji tal-mezzi tal-komunikazzjoni, b'mod partikolari fir-rigward tar-regoli marbutin mal-kundizzjonijiet tal-ħatra u l-elezzjoni tal-President tal-Awtorità għall-Mezzi tal-Komunikazzjoni u l-Infokomunikazzjonijiet Nazzjonali u l-Kunsill tal-mezzi tal-Komunikazzjoni u dwar, rispettivament, il-proċedura tan-nomina, il-persuna li tagħmel il-ħatra u l-ħatra ripetuta;

BZ. billi l-Awtoritajiet Ungeriżi ddikjaraw l-intenzjoni tagħhom li jirrieżaminaw ir-regoli dwar ir-restrizzjonijiet fir-reklamar politiku waqt il-kampanji elettorali; billi l-Gvern Ungeriż jinsab f'konsultazzjoni mal-Kummissjoni Ewropea dwar il-kwistjoni tar-reklamar politiku; billi, madankollu, ir-Raba' Emenda timponi wkoll projbizzjoni wiesgħa u potenzjalment vaga fuq id-diskors li jkollu l-għan li joffendi d-dinjità ta' gruppi, inkluż in-nazzjon Ungeriż, li tista' tintuża sabiex b'mod arbitrarju tinterferixxi mal-libertà tal-espressjoni u tista' trażżan il-libertà tal-espressjoni tal-ġurnalisti, kif ukoll tal-artisti u ta' oħrajn;

CA. billi l-Awtorità għall-Midja u l-Infokomunikazzjonijiet Nazzjonali u l-Kunsill tal-Midja

[1] Il-kompetenza tal-esperti tal-Kunsill tal-Ewropa dwar il-leġiżlazzjoni Ungeriża dwar il-mezzi tal-komunikazzjoni: tt CIV tal-2010 dwar il-libertà tal-istampa u r-regoli fundamentali dwar il-kontenut tal-mezzi tal-komunikazzjoni u l-Att CLXXXV tal-2010 dwar is-servizzi tal-mezzi tal-komunikazzjoni u l-mezzi tal-komunikazzjoni tal-massa, 11 ta' Mejju 2012.

ma wettqux valutazzjonijiet fuq l-effetti tal-leġiżlazzjoni fuq il-kwalità tal-ġurnaliżmu, il-gradi ta' libertà editorjali u l-kwalità tal-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-ġurnalisti;

Ir-rispett tad-drittijiet ta' persuni li jagħmlu parti minn minoranzi

CB. billi r-rispett għad-drittijiet tal-persuni li jagħmlu parti minn minoranzi huwa espliċitament rikonoxxut fost il-valuri msemmijin fl-Artikolu 2 tat-TUE u billi l-Unjoni għandha l-impenn li tippromwovi dawn il-valuri u tiġġieled kontra l-esklużjoni u d-diskriminazzjoni soċjali, ir-razziżmu u l-anti-Semitiżmu;

CC. billi n-nondiskriminazzjoni tirrappreżenta dritt fundamentali affermat fl-Artikolu 21 tal-Karta;

CD. billi r-responsabbiltà tal-Istati Membri li jiżguraw li jiġu rrispettati d-drittijiet tal-bniedem ta' kulħadd, irrispettivament mill-etniċità jew it-twemmin tagħhom, tkopri l-livelli kollha tal-amministrazzjoni pubblika kif ukoll l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi u timplika wkoll il-promozzjoni attiva tat-tolleranza u tikkundanna bis-saħħa fenomeni bħall-vjolenza razzjali, diskors ta' mibegħda anti-Semitiku u anti-Rom, b'mod partikolari meta jiġi espress f'forums uffiċjali jew pubbliċi inkluż fil-Parlament Ungeriż;

CE. billi n-nuqqas ta' reazzjoni mill-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi f'każijiet ta' kriminalità razzista[1] rriżulta f'nuqqas ta' fiduċja fil-forzi tal-pulizija;

CF. billi ta' min jingħad li l-Parlament Ungeriż ippromulga liġi fl-oqsma kriminali u ċivili biex jikkumbatti l-inċitament razzist u d-diskors ta' mibegħda;

CG. billi, għalkemm l-intolleranza kontra l-membri tal-komunitajiet tar-Roma u Lhud mhijiex problema assoċjata biss mal-Ungerija u billi Stati Membri oħra għandhom l-istess kwistjoni, avvenimenti riċenti qajmu tħassib dwar iż-żieda fid-diskors ta' mibegħda anti-Rom u anti-Semitiku fl-Ungerija;

CH. billi l-infurzar tal-leġiżlazzjoni retroattiva fil-qasam tat-tassazzjoni u fil-qasam tas-sistema tal-pensjonijiet wassal għal żieda qawwija fl-insigurtà soċjali u l-faqar, li m'għandux bħala konsegwenza biss inċertezza kbira min-naħa tal-poplu iżda jirrappreżenta wkoll ksur tad-drittijiet tal-proprjetà privata u jdgħajjef id-drittijiet tal-libertà ċivili bażiċi;

Libertà tar-reliġjon u rikonoxximent tal-knejjes

CI. billi l-libertà ta' ħsieb, kuxjenza u reliġjon kif stabbilita fl-Artikolu 9 tal-KEDB u l-Artikolu 10 tal-Karta hija waħda mill-pedamenti ta' soċjetà demokratika, u billi r-rwol tal-Istat f'dan il-qasam għandu jkun li jiggarantixxi b'mod newtrali u imparzjali d-dritt li jkunu eżerċitati diversi reliġjonijiet, fidi u twemmin;

CJ. billi l-Att dwar il-Knejjes stabbilixxa reġim legali ġdid għar-regolamentazzjoni tal-assoċjazzjonijiet reliġjużi u l-knejjes fl-Ungerija, li impona sett ta' rekwiżiti għar-

[1] Ir-Rapport tar-Rapporteur Speċjali tan-NU dwar il-forom kontemporanji tar-razziżmu, tad-diskriminazzjoni razzista, il-ksenofobija u l-intolleranza relatata (A/HRC/20/33/Add. 1)

rikonoxximent tal-knejjes u għamel dan ir-rikonoxximent kundizzjonali fuq approvazzjoni minn qabel mill-Parlament b'maġġoranza ta' żewġ terzi;

CK. billi l-obbligu stabbilit mill-Att dwar il-Knejjes li jinkiseb rikonoxximent mill-parlament bħala kundizzjoni biex titwaqqaf knisja tqies mill-Kummissjoni ta' Venezja[1] bħala restrizzjoni tal-libertà ta' reliġjon;

CL. billi b'riżultat tad-dħul fis-seħħ tad-dispożizzjonijiet retroattivi tal-Att dwar il-Knejjes iktar minn 300 knisja rreġistrata tilfu l-istatus legali tagħhom bħala knisja;

CM. billi fuq talba ta' bosta komunitajiet reliġjużi u tal-Kummissarju Ungeriż għad-Drittijiet Fundamentali, il-Qorti Kostituzzjonali eżaminat il-kostituzzjonalità tad-dispożizzjonijiet tal-Att dwar il-Knejjes u fid-Deċiżjoni 6/2013 tagħha tas-26 ta' Frar 2013 iddikjarat li ftit minnhom ma kinux kostituzzjonali u ħassrithom b'effett retroattiv;

CN. billi l-Qorti Kostituzzjonali f'dik id-Deċiżjoni, filwaqt li ma ddubitatx id-dritt tal-parlament li jispeċifika kundizzjonijiet sostantivi għar-rikonoxximent ta' knisja, qieset li r-rikonoxximent ta’ status ta' knisja b’vot fil-parlament jista’ jirriżulta f'deċiżjonijiet politikament preġudikati, u billi l-Qorti Kostituzzjonali ddikjarat li l-Att ma kien fih l-ebda obbligu li jiġu pprovduti raġunijiet dettaljati ta’ deċiżjoni li tirrifjuta l-istatus ta’ knisja, li ma ġiet speċifikata l-ebda skadenza għall-azzjonijiet tal-parlament u li l-Att ma tax il-possibilità ta’ rimedju legali effettiv f'każijiet ta' rifjut jew nuqqas ta’ deċiżjoni;

CO. billi r-Raba’ Emenda tal-Liġi Fundamentali, adottata ġimagħtejn wara d-deċiżjoni tal-Qorti Kostituzzjonali, emendat l-Artikolu VII tal-Liġi Fundamentali u għolliet għal-livell tal-kostituzzjoni s-setgħa tal-parlament li jgħaddi liġijiet kardinali sabiex jiġi rikonoxxut li ċerti organizzazzjonijiet involuti f'attivitajiet reliġjużi bħala knejjes, biex b'hekk ġiet annullata d-deċiżjoni tal-Qorti Kostituzzjonali;

II – Valutazzjoni

Il-Liġi Fundamentali tal-Ungerija u l-implimentazzjoni tagħha

1. Ifakkar li r-rispett lejn il-legalità, inkluż proċess trasparenti, responsabbli u demokratiku għall-promulgazzjoni ta' liġijiet, inkluż meta tiġi adottata Liġi Fundamentali u lejn sistema b'saħħitha ta' demokrazija rappreżentattiva bbażata fuq elezzjonijiet liberi u r-rispett lejn id-drittijiet tal-oppożizzjoni huma elementi ewlenin tal-kunċetti tad-demokrazija u l-istat tad-dritt kif stabbiliti fl-Artikolu 2 tat-TUE, li jistipula li ‘l-Unjoni hija bbażata fuq il-valuri tar-rispett tad-dinjità tal-bniedem, il-libertà, id-demokrazija, l-ugwaljanza, l-istat tad-dritt u r-rispett għad-drittijiet tal-bniedem, inklużi d-drittijiet ta' persuni li jagħmlu parti minn minoranzi. Dawn il-valuri huma komuni għall-Istati Membri f'soċjetà fejn jipprevalu l-pluraliżmu, in-nondiskriminazzjoni, it-tolleranza, il-ġustizzja, is-solidarjetà u l-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel', u kif inhu pproklamat fil-Preamboli tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea kif ukoll tal-Karta; jiddispjaċih li fil-passat

[1] Opinjoni 664/2012 tal-Kummissjoni ta’ Venezja tad-19 ta’ Marzu 2012 dwar l-Att CCVI tal-2011 dwar id-dritt għal-libertà ta’ kuxjenza u reliġjon u l-istatus legali tal-knejjes, id-denominazzjonijiet u l-komunitajiet reliġjużi tal-Ungerija (CDL-AD(2012)004).

l-istituzzjonijiet tal-UE mhux dejjem irnexxielhom jissodisfaw l-istandards tagħhom stess fir-rigward tal-protezzjoni tal-valuri bażiċi Ewropej; għalhekk jensfasizza r-responsabbiltà speċjali tagħhom, li jagħmlu minn kollox għall-ħarsien tad-drittijiet bażiċi Ewropej kif stipulat fl-Artikolu 2 tat-TUE fuq livell tal-Unjoni u fl-Istati Membri;

2. Itenni bis-sħiħ li, filwaqt li l-abbozzar u l-adozzjoni ta' kostituzzjoni ġdida jaqgħu fl-ambitu tal-kompetenzi tal-Istati Membri, l-Istati Membri u l-UE għandhom ir-responsabbiltà li jiżguraw li l-proċessi kostituzzjonali u l-kontenuti tal-kostituzzjonijiet ikunu f'konformità mal-impenji magħmula mill-Istat Membru fit-trattat ta’ adeżjoni tiegħu mal-Unjoni Ewropea; jiġifieri bil-valuri komuni tal-Unjoni, tal-Karta u tal-KEDB;

3. Jiddispjaċih dwar il-fatt li l-proċess tal-abbozzar u l-adozzjoni tal-Liġi Fundamentali tal-Ungerija kien nieqes mit-trasparenza, l-onestà, l-inklussività u fuq kollox il-bażi konsenswali li hija mistennija fi proċess kostitwenti demokratiku modern, u b'hekk iddgħajfet il-leġittimità tal-Liġi Fundamentali stess,

4. Jieħu nota tad-Deċiżjoni tat-28 ta’ Diċembru 2012 tal-Qorti Kostituzzjonali msemmija qabel li tiddikjara li l-Parlament Ungeriż eċċeda l-awtorità leġiżlattiva tiegħu meta ppromulga numru ta’ ***regoli permanenti u ġenerali fid-dispożizzjonijiet*** tranżitorji tal-Liġi Fundamentali, ***fost affarijiet oħra*, li *‘huwa l-kompitu u r-responsabbiltà tas-setgħa kostitwenti li tiċċara s-sitwazzjoni wara l-annullament parzjali. Il-Parlament għandu jagħmel sitwazzjoni legali evidenti u ċara’, filwaqt li jżid ir-rekwiżit li dan ma jfissirx l-inklużjoni awtomatika tad-dispożizzjonijiet annullati fil-Liġi Fundamentali mingħajr distinzjoni ta' xejn, iżda il-Parlament ‘għandu jirrevedi l-kwistjonijiet tad-dispożizzjonijiet mhux tranżitorji annullati u jiddeċiedi dwar liema kwistjonijiet għandhom jiġu rregolati mill-ġdid u fuq liema livell ta’ sorsi legali. Għandu jkun ukoll il-Parlament li jiddeċiedi liema dispożizzjonijiet għandhom jiġu rregolati mill-ġdid għandhom jiġu inkorporati fil-Liġi Fundamentali u liema għandhom jiġu stabbiliti fuq livell ta’ Atti tal-Parlament’;***

5. Jikkritika bis-sħiħ id-dispożizzjonijiet tar-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali, li jmorru kontra s-supremazija tal-Liġi Fundamentali billi jerġgħu jintroduċu fit-test tiegħu numru ta' regoli li qabel kienu ġew iddikjarati bħala mhux kostituzzjonali – jiġifieri mhux kompatibbli mal-bażi proċedurali jew sostantiva tal-Liġi Fundamentali – mill-Qorti Kostituzzjonali;

6. Ifakkar li fid-Deċiżjoni tat-28 ta’ Diċembru 2012 tagħha msemmija hawn fuq, il-Qorti Kostituzzjonali ħadet deċiżjoni ċara dwar l-istandards ta’ kostituzzjonalità billi ddikjarat li ‘skont l-istat tad-dritt, fi Stati demokratiċi, il-kostituzzjonijiet għandhom standards u rekwiżiti sostanzjali u proċedurali kostanti. Ir-rekwiżiti kostituzzjonali sostanzjali u proċedurali m’għandhomx jiġu stabbiliti, fl-era tal-Liġi Fundamentali, aktar baxxi milli kienu fiż-żmien (tal-Att) tal-Kostituzzjoni. Ir-rekwiżiti ta' Stat kostituzzjonali skont l-istat tad-dritt jibqgħu fil-preżent infurzati b'mod konsistenti u huma programmi għall-futur. Skont l-istat tad-dritt, l-Istat kostituzzjonali huwa sistema ta' valuri, prinċipji u garanziji kostanti’; iqis li dikjarazzjoni daqshekk ċara u dinjituża tapplika għall-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri kollha tagħha;

7. Ifakkar li l-valuri komuni tal-Unjoni tad-demokrazija u l-istat tad-dritt jeħtieġu sistema

b'saħħitha ta' demokrazija rappreżentattiva bbażata fuq l-elezzjonijiet liberi u r-rispett tad-drittijiet tal-oppożizzjoni u li, skont l-Artikolu 3 tal-Protokoll 1 tal-KEDB, l-elezzjonijiet għandhom jiżguraw 'l-espressjoni tal-opinjoni tal-poplu fl-għażla tal-leġiżlatur';

8. Iqis li filwaqt li l-użu tal-liġijiet tal-maġġoranza ta' żewġ terzi huwa komuni fi Stati Membri oħrajn u ilu stabbilit bħala karatteristika tal-ordni kostituzzjonali u ġuridika Ungeriża mill-1989, l-użu estensiv tal-liġijiet kardinali għall-istabbiliment ta' regoli speċifiċi u dettaljati ħafna, jmur kontra l-prinċipji tad-demokrazija u l-istat tad-dritt peress li ppermetta l-gvern attwali, li jgawdi mill-appoġġ ta' maġġoranza kwalifikata, li jqiegħed iswed fuq l-abjad għażliet politiċi bil-konsegwenza li sar iktar diffiċli għal kwalunkwe gvern futur ġdid b'maġġoranza sempliċi fil-parlament li jirreaġixxi għal bidliet soċjali u b'hekk li jnaqqas potenzjalment l-importanza tal-elezzjonijiet il-ġodda; iqis li użu bħal dan għandu jiġi vvalutat mill-ġdid, sabiex jiġi żgurat li l-gvernijiet u l-maġġoranzi parlamentari futuri jitħallew jistabbilixxu leġiżlazzjoni b'mod li jagħmel sens u komprensiv;

9. Iqis li l-użu tal-proċedura tal-abbozzi tal-membri individwali biex tiġi implimentata l-kostituzzjoni (permezz tal-liġijiet kardinali) mhuwiex proċess leġiżlattiv trasparenti, responsabbli u demokratiku għaliex ma jipprovdix il-garanziji li jiżgura dibattitu u konsultazzjoni soċjali bis-sens, u li jista' jmur kontra l-Liġi Fundamentali stess, u b'hekk isir obbligu għall-gvern (u mhux għall-membri individwali) li jippreżentaw l-abbozzi neċessarji lill-parlament għall-implimentazzjoni tal-Liġi Fundamentali;

10. Jieħu nota tal-opinjoni tal-Kummissjoni ta' Venezja (Nru CDL-AD(2011)016) li "tilqa' l-fatt li din il-Kostituzzjoni l-ġdida tistabbilixxi ordni kostituzzjonali bbażata fuq id-demokrazija, l-istat tad-dritt u l-protezzjoni tad-drittijiet fundamentali bħala prinċipji sottostanti"; jieħu nota wkoll tal-opinjoni tal-Kummissjoni ta' Venezja (Nru CDL-AD(2012)001) fejn skont din l-opinjoni l-adozzjoni ta' ammont kbir ta' liġijiet f'perjodu ta' żmien qasir ħafna jista' jispjega għala uħud mid-dispożizzjonijiet il-ġodda mhumiex konformi mal-istandards Ewropej; jieħu nota wkoll tal-opinjoni tal-Kummissjoni ta' Venezja dwar ir-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali Ungeriża (Nru CDL-AD(2013) 012), li tiddikjara li "ir-Raba' Emenda nnifisha toħloq jew ittawwal in-nuqqasijiet fis-sistema kostituzzjonali tal-Ungerija';

11. Jilqa' l-fatt li l-Liġi Fundamentali tal-Ungerija ttenni kif ukoll tafferma l-artikoli tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea u l-Ungerija, bħala r-raba' pajjiż fl-UE, fl-Artikolu H tirrikonoxxi l-lingwa tas-sinjali Ungeriża (HSL) bħala lingwa kompluta u tiddefendi l-HSL bħala parti mill-kultura Ungeriża;

12. Jilqa' l-fatt li fl-Artikolu XV tagħha, il-Liġi Fundamentali tal-Ungerija tipprojbixxi b'mod speċifiku d-diskriminazzjoni fuq raġunijiet ta' razza, kulur, sess, diżabbiltà, lingwa, reliġjon, opinjonijiet reliġjużi jew ta' natura oħra, oriġini nazzjonali jew soċjali, jew ċirkostanzi finanzjarji, tat-twelid jew ċirkostanza oħra u tistipula li l-Ungerija għandha tadotta miżuri speċjali għall-protezzjoni tat-tfal, in-nisa, l-anzjani u l-persuni li jgħixu b'diżabbiltà skont l-Artikoli 20 sa 26 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea;

Is-sistema demokratika tal-kontrolli u l-bilanċi

13. Ifakkar li d-demokrazija u l-istat tad-dritt jeħtieġu separazzjoni tal-poteri fost l-istituzzjonijiet indipendenti bbażata fuq sistema li tiffunzjona sew ta' kontrolli u bilanċi u ta' kontroll effettiv tal-konformità tal-leġiżlazzjoni mal-kostituzzjoni;

14. Ifakkar li l-maġġoranza kostituzzjonali żiedet in-numru ta’ mħallfin kostituzzjonali minn 11 għal 15 u aboliet ir-rekwiżit tal-ilħuq ta’ ftehim mal-oppożizzjoni dwar l-elezzjoni ta’ mħallfin kostituzzjonali; jinsab imħasseb li minħabba dawn il-miżuri tmienja mill-15-il imħallef attwali ġew eletti b’mod eskluživ b’maġġoranza ta’ żewġ terzi (bla ebda eċċezzjoni), inklużi żewġ membri ġodda li nħatru direttament mill-pożizzjoni tagħhom ta’ membri tal-parlament.

15. Jilqa’ l-introduzzjoni ta’ possibbiltà għal żewġ tipi ġodda ta’ ilmenti kostituzzjonali fil-Qorti Kostituzzjonali u jifhem li sistema demokratika msejsa fuq l-istat tad-dritt mhux neċessarjament teħtieġ qorti kostituzzjonali sabiex tiffunzjona tajjeb; ifakkar, madankollu, l-Opinjoni Nru CDL-AD (2011)016 tal-Kummissjoni ta’ Venezja, li tindika li fi stati li għażlu li jkollhom qorti kostituzzjonali, din il-qorti għandha tkun intitolata li tivvaluta l-konformità tal-liġijiet kollha mad-drittijiet tal-bniedem iggarantiti fil-kostituzzjoni; iqis, madankollu, li l-limitazzjoni tal-ġurisdizzjoni kostituzzjonali relatata mal-liġijiet dwar il-baġit ċentrali u t-taxxi ddgħajjef il-garanziji istituzzjonali u proċedurali għall-protezzjoni ta’ numru ta’ drittijiet kostituzzjonali u għall-kontroll tas-setgħat tal-parlament u tal-gvern fil-qasam baġitarju;

16. Ifakkar li kif iddikjarat mill-Qorti Kostituzzjonali fid-Deċiżjoni tagħha Nru 45/2012, “Il-legalità kostituzzjonali għandha mhux biss rekwiżiti ta’ validità proċedurali, formali u pubbliċi, iżda wkoll rekwiżiti sostanzjali [...]. Kif xieraq, il-Qorti Kostituzzjonali tista’ anke teżamina l-infurzar ħieles u l-kostituzzjonalizzazzjoni tar-rekwiżiti sostanzjali, il-garanziji u l-valuri tal-Istati demokratiċi skont l-istat tad-dritt”;

17. Iqis li fid-dawl tal-emendi sistematiċi tal-Liġi Fundamentali b’rieda politika l-Qorti Kostituzzjonali ma tistax tibqa’ twettaq ir-rwol tagħha bħala l-korp suprem tal-protezzjoni kostituzzjonali, b’mod speċjali minħabba li r-Raba’ Emenda tipprojbixxi b’mod espliċitu lill-Qorti milli tirrieżamina l-emendi kostituzzjonali li jmorru kontra rekwiżiti u prinċipji kostituzzjonali oħrajn;

18. Billi jitqies id-dritt ta’ parlament elett b’mod demokratiku għall-adozzjoni ta’ liġi b’konformità mad-drittijiet fundamentali, fir-rigward ta’ minoranzi politiċi, u bi proċedura trasparenti u demokratikament adegwata, u tal-qrati responsabbli, kemm dawk ordinarji kif ukoll kostituzzjonali, għas-salvagwardja tal-kompatibilità tal-liġijiet mal-kostituzzjoni, jenfasizza l-importanza tal-prinċipju tas-separazzjoni tal-poteri u sistema li tiffunzjona b’mod xieraq għall-kontrolli u l-bilanċi; huwa mħasseb f’dan ir-rigward dwar il-bidla fis-setgħat fi kwistjonijiet kostituzzjonali, għall-vantaġġ tal-Parlament u għall-iżvantaġġ tal-Qorti Kostituzzjonali, li ddgħajjef ħafna il-prinċipju tas-separazzjoni tal-poteri u sistema ta' kontrolli u bilanċi li taħdem tajjeb, li huma korollarji ewlenin tal-istat tad-dritt; jilqa’ f’dan ir-rigward, l-istqarrija konġunta EGER tas-16 ta’ Mejju 2013 mill-Presidenti tal-Qrati Kostituzzjonali tal-Ungerija u r-Rumanija, Péter Paczolay u Augustin Zegrean, li tenfasizza r-responsabbiltà speċjali tal-qrati kostituzzjonali f’pajjiżi li huma ggvernati b’maġġoranza ta’ żewġ terzi;

19. Huwa wkoll estremament imħasseb dwar dawk id-dispożizzjonijiet tar-Raba' Emenda li

jħassru 20 sena ta' ġurisprudenza kostituzzjonali, li fiha sistema sħiħa ta' prinċipji fundamentali u rekwiżiti kostituzzjonali, inkluża kwalunkwe każistika potenzjali li taffettwa l-applikazzjoni tal-liġi tal-UE u tal-liġi Ewropea għad-drittijiet tal-bniedem; jinnota li l-Qorti diġà użat id-deċiżjonijiet preċedenti tagħha bħala sors ta' interpretazzjoni; jinsab imħasseb, madankollu, bil-fatt li jista' jkun li qrati oħrajn ma jkunux jistgħu jibbażaw id-deċiżjonijiet tagħhom fuq il-każistika preċedenti tal-Qorti Kostituzzjonali;

20. Huwa mħasseb ukoll dwar il-konformità mal-liġi tal-UE tad-dispożizzjoni tar-Raba' Emenda li tippermetti l-Gvern Ungeriż li jimponi taxxa speċjali sabiex jimplimenta s-sentenzi tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE li jinvolvu obbligi ta' ħlas meta l-baġit tal-istat m'għandux biżżejjed fondi disponibbli u meta d-dejn pubbliku jaqbeż nofs il-prodott domestiku gross; jieħu nota tad-djalogu għaddej bejn il-Gvern Ungeriż u l-Kummissjoni Ewropea dwar il-kwistjoni;

21. Jikkritika l-proċess aċċellerat tal-promulgazzjoni ta' liġijiet importanti peress li jdgħajjef id-drittijiet tal-partiti tal-oppożizzjoni li jkunu involuti b'mod effettiv fil-proċess leġiżlattiv, u b'hekk jiġi limitat l-iskrutinju tagħhom tal-azzjonijiet tal-maġġoranza u tal-gvern u, finalment, tiġi affettwata ħażin is-sistema ta' kontrolli u bilanċi;

22. Ifakkar li l-indipendenza tal-awtoritajiet għall-protezzjoni tad-data hija garantita mill-Artikolu 16 tat-TFUE u l-Artikolu 8 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE;

23. Jenfasizza li l-protezzjoni kontra t-tneħħija mill-kariga waqt il-mandat hija element essenzjali tar-rekwiżit tal-indipendenza tal-awtoritajiet nazzjonali għall-protezzjoni tad-data skont il-liġi tal-UE;

24. Jindika li l-Kummissjoni Ewropea nidiet proċedura ta' ksur kontra l-Ungerija dwar il-legalità tat-tmiem tal-mandat ta' dak li kien il-Kummissarju għall-Protezzjoni tad-Data, rigward l-indipendenza adegwata ta' korp bħal dan, liema każ attwalment huwa pendenti quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea;

25. Jikkundanna l-fatt li l-bidliet istituzzjonali msemmijin qabel irriżultaw fl-indeboliment ċar tas-sistemi ta' kontrolli u bilanċi meħtieġa mill-istat tad-dritt u l-prinċipju demokratiku tas-separazzjoni tal-poteri;

Indipendenza tal-ġudikatura

26. Ifakkar li l-indipendenza tal-ġudikatura hija meħtieġa mill-Artikolu 47 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali u l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u hija rekwiżit essenzjali tal-prinċipju demokratiku tas-separazzjoni tal-poteri li ġej mill-Artikolu 2 tat-TUE;

27. Ifakkar li l-Qorti Kostituzzjonali, fid-Deċiżjoni msemmija qabel tagħha 33/2012, iddeskriviet l-indipendenza tal-ġudikatura u l-imħallfin bħala kisba tal-kostituzzjoni storika tal-Ungerija, meta ddikkjarat li 'l-prinċipju ta' indipendenza ġuridika, bl-elementi kollha tagħha, hija mingħajr ebda dubju kisba. B'hekk il-Qorti Kostituzzjonali tistabbilixxi li l-indipendenza ġuridika, u l-prinċipju riżultanti tal-pożizzjoni fissa, mhumiex biss regola normattiva tal-Liġi Fundamentali, iżda wkoll kisba tal-

kostituzzjoni storika. B'hekk dan huwa prinċipju ta' interpretazzjoni obbligatorju għal kulħadd, ibbażat fuq id-dispożizzjonijiet tal-Liġi Fundamentali, u li għandu jiġi applikat ukoll matul l-esplorazzjoni ta' kontenut potenzjali ieħor tal-Liġi Fundamentali'[1];

28. Jenfasizza li s-salvagwardja effettiva tal-indipendenza tal-forom ġudizzjarji tifforma l-bażi tad-demokrazija fl-Ewropa u hija prerekwiżit għall-konsolidazzjoni tal-fiduċja reċiproka bejn l-awtoritajiet ġudizzjarji ad-diversi Stati Membri u, konsegwentement, għal kooperazzjoni transkonfinali bla xkiel fil-qasam komuni tal-ġustizzja, ibbażata fuq il-prinċipju tar-rikonoxximent reċiproku kif stabbilit fl-Artikoli 81 tat-TFUE (kwistjonijiet ċivili) u 82 tat-TFUE (kwistjonijiet kriminali);

29. Jiddispjaċih dwar il-fatt li l-miżuri numerużi adottati – kif ukoll ċerti riformi attwali – ma jipprovdux biżżejjed assigurazzjonijiet ta' salvagwardji kostituzzjonali dwar l-indipendenza tal-ġudikatura u l-indipendenza tal-Qorti Kostituzzjonali tal-Ungerija;

30. Iqis li t-terminazzjoni qabel il-waqt tal-mandat tal-President tal-Qorti Suprema tikser il-garanzija tas-sikurezza tal-mandat, li hija element ewlieni tal-indipendenza tal-ġudikatura;

31. Jilqa' d-Deċiżjoni 33/2012 imsemmija hawn fuq tal-Qorti Kostituzzjonali li tiddikjara li t-terminazzjoni obbligatorja tas-servizz tal-imħallfin fl-età ta' 62 sena mhijiex kostituzzjonali kif ukoll id-Deċiżjoni msemmija hawn fuq tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE tas-6 ta' Novembru 2012, li tiddikjara li t-tnaqqis radikali tal-età tal-irtirar tal-imħallfin fl-Ungerija hija diskriminazzjoni mhux ġustifikata fuq il-bażi tal-età u b'hekk tikser id-Direttiva tal-Kunsill 2000/78/KE;

32. Jilqa' l-emendi tal-Att CLXI tal-2011 dwar l-organizzazzjoni u l-amministrazzjoni tal-qrati tal-Ungerija u l-Att CLXII tal-2011 dwar l-istatus legali u r-remunerazzjoni tal-imħallfin tal-Ungerija, adottati mill-Parlament Ungeriż fit-2 ta' Lulju 2012, li jindirizzaw parti kbira mit-tħassib espress fir-riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tas-16 ta' Frar 2012 u mill-Kummissjoni ta' Venezja fl-opinjoni tagħha;

33. Jiddispjaċih, madankollu, li ma ġewx implimentati r-rakkomandazzjonijiet kollha tal-Kummissjoni ta' Venezja, b'mod partikolari dwar il-bżonn li jiġu limitati s-setgħat diskrezzjonali tal-President tal-Uffiċċju Ġuridiku Nazzjonali fil-kuntest tat-trasferiment tal-każijiet, li potenzjalment jaffettwaw id-dritt ta' proċess ġust u d-dritt ta' mħallef ġust; jieħu nota tad-dikjarazzjoni ta' intenzjoni mill-Gvern Ungeriż biex jirrieżamina s-sistema ta' trasferiment ta' kawżi; jemmen li, f'dan ir-rigward, għandhom jiġu implimentati r-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni ta' Venezja;

34. Jilqa' l-adozzjoni tal-Att XX tal-2013 dwar l-emendi leġiżlattivi relatati mal-limitu massimu tal-età applikabbli għal ċerti relazzjonijiet legali ġuridiċi, li jistabbilixxi l-età tal-irtirar tal-imħallfin għal 65 sena fit-tmiem ta' perjodu tranżitorju ta' 10 snin u jorganizza d-dħul mill-ġdid ta' dawk l-imħallfin li ġew imkeċċija inġustament;

35. Jiddispjaċih, madankollu, li fil-każ tal-imħallfin li jippresjedu, l-Att XX tal-2013

[1] Il-punt (80) tad-Deċiżjoni.

jipprovdi għad-dħul mill-ġdid tagħhom fil-pożizzjonijiet eżekuttivi oriġinali tagħhom biss jekk dawn il-pożizzjonijiet ġudizzjarji jkunu għadhom vakanti, bil-konsegwenza li ftit biss mill-imħallfin li tkeċċew inġustament huma garantiti li jiġu riintegrati fl-istess pożizzjoni eżatta bl-istess dmirijiet u responsabbiltajiet li kellhom qabel it-tkeċċija tagħhom;

36. Jilqa' l-proposta tal-Kummissjoni għal tabella ta' valutazzjoni permanenti dwar il-ġustizzja f'kull wieħed mis-27 Stat Membru tal-UE kif imressqa mill-Viċi President Reding, li turi li s-salvagwardja tal-indipendenza tal-ġudikatura hija ta' tħassib ġenerali għall-UE; jenfasizza l-fatt li f'xi Stati Membri jista' jqum tħassib serju dwar dawn il-kwistjonijiet; jitlob għal tkabbir tat-tabella ta' valutazzjoni tal-ġustizzja biex tkopri wkoll il-ġustizzja kriminali, id-drittijiet fundamentali, l-Istat tad-dritt u d-demokrazija, kif diġà mitlub;

37. Jirrikonoxxi l-professjonaliżmu u d-dedikazzjoni tal-komunità ġudizzjarja Ungeriża u l-impenn tagħha lejn l-istat tad-dritt, u jfakkar li minn meta beda l-proċess demokratiku fl-Ungerija l-Qorti Kostituzzjonali ġiet rikonoxxuta bħala korp kostituzzjonali eċċezzjonali fl-Ewropa u fid-dinja;

Ir-riforma elettorali

38. Ifakkar li t-tfassil mill-ġdid tad-distretti elettorali, l-adozzjoni tal-Att dwar l-elezzjoni tal-membri tal-parlament tal-Ungerija u l-liġi dwar il-proċedura elettorali jbiddlu b'mod konsiderevoli l-qafas legali u istituzzjonali għall-elezzjonijiet li jmiss fl-2014, u għalhekk jiddispjaċih li dawn il-liġijiet ġew adottati b'mod unilaterali mill-partiti li qegħdin imexxu mingħajr konsultazzjoni wiesgħa mal-oppożizzjoni.

39. Jinsab imħasseb li fl-ambjent politiku attwali d-dispożizzjonijiet eżistenti għall-proċedura tan-nomina tal-membri tal-Kumitat Elettorali Nazzjonali ma jiggarantux ir-rappreżentanza bilanċjata u l-indipendenza tal-kumitat b'mod xieraq;

40. Jilqa' l-fatt li l-awtoritajiet Ungeriżi talbu l-opinjoni tal-Kummissjoni ta' Venezja dwar l-Att dwar l-Elezzjoni tal-Membri tal-Parlament Ungeriż tal-20 ta' Jannar 2012; jikkunsidra madankollu li hija meħtieġa analiżi komprensiva sabiex jiġi evalwat ix-xenarju elettorali li ġie mibdul b'mod fundamentali.

41. Jilqa' l-fatt li l-Att XXXVI tal-2013 dwar il-proċedura tal-elezzjonijiet fl-Ungerija, u l-Artikolu 42 b'mod partikolari, jipprevedi li, fuq talba, il-persuni b'diżabbiltajiet iridu jiġu pprovduti bi struzzjonijiet bil-lingwa Braille, b'informazzjoni rilevanti li tinqara faċilment, b'kampjun tal-votazzjoni bil-Braille fil-postijiet tal-votazzjoni kif ukoll b'aċċessibilità sħiħa għall-postijiet tal-votazzjoni, u għandha tingħata attenzjoni partikolari lill-ħtiġijiet ta' dawk li jużaw siġġu bir-roti; barra minn hekk, abbażi tal-Artikolu 52 tal-Att fuq imsemmi, il-votanti diżabbli jistgħu jitlobu li jiġu rreġistrati f'postijiet tal-votazzjoni oħra li jkunu iżjed aċċessibbli sabiex jivvutaw fil-kostitwenza partikolari, skont l-obbligu tal-ħolqien ta' mill-inqas post tal-votazzjoni wieħed kompletament aċċessibbli f'kull kostitwenza stabbilit fl-Artikolu 81;

Il-pluraliżmu tal-mezzi tal-komunikazzjoni

42. Jirrikonoxxi l-isforzi tal-awtoritajiet Ungeriżi li wasslu għal bidliet leġiżlattivi li

għandhom l-għan li jindirizzaw numru ta' nuqqasijiet li ġew identifikati sabiex titjieb il-leġiżlazzjoni dwar il-mezzi tal-komunikazzjoni u ssir konformi mal-istandards tal-UE u tal-Kunsill tal-Ewropa;

43. Jilqa' d-djalogu kostruttiv kontinwu ma' atturi internazzjonali u jenfasizza li l-kooperazzjoni bejn il-Kunsill tal-Ewropa u l-Gvern Ungeriż tat riżultati tanġibbli, kif jidher fl-Att XXXIII tal-2013, li jindirizza ftit mit-tħassib enfasizzat preċedentement fil-valutazzjonijiet legali tal-leġiżlazzjoni dwar il-mezzi tal-komunikazzjoni, b'mod partikolari b'rabta mal-proċeduri tal-ħatra u tal-elezzjoni għall-presidenti tal-Awtorità tal-Midja u l-Kunsill tal-Midja; ifakkar madankollu li għad hemm xi tħassib dwar l-indipendenza tal-awtorità tal-mezzi tal-komunikazzjoni;

44. Jesprimi tħassib dwar l-effetti tad-dispożizzjoni tar-Raba’ Emenda li tipprojbixxi r-reklamar politiku fil-mezzi tal-komunikazzjoni kummerċjali peress li, għalkemm l-għan iddikjarat ta' din id-dispożizzjoni huwa li jitnaqqsu l-ispejjeż tal-kampanji politiċi u li jinħolqu opportunitajiet indaqs għall-partiti, din tipperikola l-għoti ta’ informazzjoni bilanċjata; jinnota li l-Gvern Ungeriż jinsab f'konsultazzjoni mal-Kummissjoni Ewropea dwar il-kwistjoni tar-regoli dwar ir-reklamar politiku; jinnota li jeżistu wkoll restrizzjonijiet f’pajjiżi Ewropej oħrajn; jieħu nota tal-opinjoni tal-Kummissjoni ta’ Venezja dwar ir-Raba’ emenda tal-Liġi Fundamentali Ungeriża (Nru CDL-AD(2013) 012), li tiddikjara li “limiti fuq ir-reklamar politiku ġew ikkunsidrati fil-kuntest tal-Istati Membru partikolari” u li “il-projbizzjoni ta’ kull reklamar politiku fis-servizzi tal-mezzi tal-komunikazzjoni kummerċjali, li jintużaw b’mod aktar wiesa’ fl-Ungerija mill-midja tas-servizz pubbliku, se ttellef l-oppożizzjoni minn ċans importanti li ssemma’ l-fehmiet tagħha b’mod effettiv u għalhekk se tagħti saħħa lill-pożizzjoni dominanti tal-gvern fil-kopertura tal-mezzi tal-komunikazzjoni”;

45. Itenni t-talba tiegħu lill-awtoritajiet Ungeriżi biex jieħdu azzjoni sabiex iwettqu jew jikkummissjonaw valutazzjonijiet regolari proattivi dwar l-impatt tal-leġiżlazzjoni fuq l-ambjent tal-mezzi tal-komunikazzjoni (tnaqqis fil-kwalità tal-ġurnaliżmu, mumenti ta' awtoċensura, restrizzjoni tal-libertà editorjali u tnaqqis radikali fil-kwalità tal-kundizzjonijiet tax-xogħol u s-sigurtà tal-impjieg għall-ġurnalisti);

46. Jikkundanna l-fatt li l-Aġenzija Ungeriża għall-Aħbarijiet tal-istat (MTI) inħolqot bħala l-unika fornitur tal-aħbarijiet għax-xandara tas-servizz pubbliku, filwaqt li x-xandara privati kbar kollha huma mistennija li jkollhom is-servizz tal-aħbarijiet tagħhom stess, fisser li din għandha monopolju virtwali fis-suq, peress li l-maġġoranza tal-aħbarijiet tagħha huma disponibbli b'xejn; ifakkar fir-rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-Ewropa biex jiġi eliminat l-obbligu tax-xandara pubbliċi li jużaw l-aġenzija tal-aħbarijiet nazzjonali peress li dan jikkostitwixxi restrizzjoni mhux raġonevoli u inġusta fuq il-pluralità tal-provvista tal-aħbarijiet;

47. Jinnota li l-awtorità għall-kompetizzjoni nazzjonali teħtieġ li tagħmel valutazzjonijiet regolari tal-ambjenti u s-swieq tal-mezzi tal-komunikazzjoni, u tenfasizza t-theddid potenzjali għall-pluraliżmu;

48. Jisħaq fuq il-fatt li l-miżuri biex jiġi rregolat l-aċċess tal-mezzi tal-komunikazzjoni għas-suq permezz ta' liċenzji tax-xandir u proċeduri ta' awtorizzazzjoni, regoli għall-protezzjoni tas-sigurtà statali, nazzjonali jew militari u tal-ordni pubblika u regoli dwar

il-moralità pubblika m'għandhomx jiġu abbużati bl-iskop li jiġu imposti kontroll jew ċensura politiċi jew partiġjani fuq il-mezzi tal-komunikazzjoni, u jenfasizza li għandu jiġi żgurat bilanċ xieraq f'dan ir-rigward;

49. Jinsab imħasseb li x-xandir tas-servizz pubbliku huwa kontrollat minn sistema istituzzjonali estremament ċentralizzata li tieħu d-deċiżjonijiet operazzjonali reali mingħajr ebda skrutinju pubbliku; jenfasizza li l-prattiki tal-offerta preġudikati u opaki u l-informazzjoni preġudikata li tingħata mix-xandir għas-servizz tal-pubbliku li tilħaq udjenza vasta jfixklu s-suq tal-mezzi tal-komunikazzjoni; jenfasizza l-fatt li, f'konformità mal-Protokoll Nru 29 tat-Trattat ta' Lisbona (dwar is-Sistema tax-Xandir Pubbliku fl-Istati Membri), is-sistema tax-xandir pubbliku fl-Istati Membri hija relatata direttament mal-ħtiġijiet demokratiċi, soċjali u kulturali ta' kull soċjetà u mal-ħtieġa li jiġi ppreservat il-pluraliżmu fil-mezzi tal-komunikazzjoni;

50. Ifakkar li r-regolamenti dwar il-kontenut għandhom ikunu ċari, u jippermettu liċ-ċittadini u lill-kumpaniji tal-mezzi tal-komunikazzjoni li jipprevedu f'liema każijiet ikunu se jiksru l-liġi u jiddeterminaw il-konsegwenzi legali ta' kwalunkwe ksur possibbli; jinnota bi tħassib li minkejja regolamenti dwar il-kontenut daqshekk iddettaljati, pożizzjonijiet pubbliċi anti-Rom reċenti baqgħu ma ġewx issanzjonati mill-Awtorità Ungeriża għall-Mezzi tal-Komunikazzjoni, u jsejjaħ għal applikazzjoni bbilanċjata tal-liġi;

Id-drittijiet ta' persuni li jagħmlu parti minn minoranzi

51. Jinnota li l-Parlament Ungeriż daħħal leġiżlazzjoni fl-oqsma kriminali u ċivili biex jiġġieled l-inċitament razzist u d-diskors ta' mibegħda; jikkunsidra li l-miżuri leġiżlattivi li ġew adottati huma punt ta' bidu importanti biex jinkiseb l-għan li tinħoloq soċjetà ħielsa mill-intolleranza u d-diskriminazzjoni fl-Ewropa, peress li l-miżuri konkreti jistgħu jinbnew biss permezz ta' leġiżlazzjoni soda; jindika, madankollu, li l-leġiżlazzjoni jeħtieġ li tiġi implimentata attivament;

52. Jenfasizza li l-awtoritajiet fl-Istati Membri kollha għandhom obbligu pożittiv li jieħdu azzjoni biex jevitaw il-ksur tad-drittijiet tal-persuni li jagħmlu parti minn minoranzi, ma jistgħux jibqgħu newtrali u għandhom jieħdu l-miżuri legali, edukattivi u politiċi meħtieġa meta jiffaċjaw dan il-ksur; jinnota l-emenda tal-Kodiċi Penali tal-2011 biex jiġu evitati kampanji ta' gruppi estremisti bl-għan li jintimidaw il-komunitajiet tar-Rom, li thedded bi priġunerija sa tliet snin "l-imġiba antisoċjali provokattiva" li tnissel il-biża' f'membru ta' komunità nazzjonali, etnika, razzjali jew reliġjuża; jirrikonoxxi r-rwol tal-Gvern Ungeriż fit-tnedija tal-Qafas Ewropew għall-Istrateġiji Nazzjonali għall-Integrazzjoni tar-Rom matul il-presidenza tal-UE tagħha fl-2011;

53. Jinnota bi tħassib it-tibdil ripetut fl-ordni legali li jirrestrinġi d-drittijiet tal-persuni leżbjani, omosesswali, bisesswali u transġeneru (LGBT), pereżempju bit-tentattiv li jiġu esklużi l-koppji tal-istess sess u t-tfal tagħhom, kif ukoll forom differenti oħra ta' familji, mid-definizzjoni ta' 'familja' fil-Liġi Fundamentali; jenfasizza li dan imur kontra l-ġurisprudenza reċenti tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem, u joħloq ambjent ta' intolleranza fil-konfront ta' persuni LGBT;

54. Jilqa' l-inklużjoni ta' dispożizzjonijiet fil-Kostituzzjoni Ungeriża mir-Raba' Emenda li

tiddikjara li "l-Ungerija se tfittex li tipprovdi akkomodazzjoni deċenti u aċċess għas-servizzi pubbliċi lil kull persuna" u li "l-Istat u l-gvernijiet lokali għandhom jikkontribwixxu wkoll għall-ħolqien tal-kundizzjonijiet ta' akkomodazzjoni deċenti billi jfittxu li jipprovdu akkomodazzjoni lill-persuni kollha mingħajr dar"; jesprimi tħassib, madankollu, dwar il-fatt li "sabiex jiġu protetti l-ordni pubblika, is-sigurtà pubblika, is-saħħa pubblika u l-valuri kulturali, Att tal-Parlament jew ordinanza lokali jistgħu jiddikjaraw illegali s-sitwazzjoni li fiha persuna tbiddel żona pubblika f'dar permanenti tagħha fir-rigward ta' parti speċifika ta' tali żona pubblika", li jista' jwassal sabiex il-kundizzjoni ta' persuna mingħajr dar tiġi indirizzata permezz tal-liġi kriminali; ifakkar li l-Qorti Kostituzzjonali Ungeriża qieset li miżuri simili li jinsabu fl-Att dwar Reati Żgħar ma kinux kostituzzjonali peress li kienu kontra d-dinjità tal-bniedem;

Il-libertà tar-reliġjon u ta' twemmin u r-rikonoxximent tal-knejjes

55. Jinnota bi tħassib li l-bidliet introdotti fil-Liġi Fundamentali mir-Raba' Emenda jagħtu lill-parlament is-setgħa li jirrikonoxxi, permezz ta' liġijiet kardinali u mingħajr id-dmir kostituzzjonali li jiġġustifika r-rifjut ta' rikonoxximent, ċerti organizzazzjonijiet involuti f'attivitajiet reliġjużi bħal knejjes, li jista' jaffettwa b'mod negattiv id-dmir tal-Istat li jibqa' newtrali u imparzjali fir-relazzjonijiet tiegħu mad-diversi reliġjonijiet u twemmin;

Konklużjoni

56. Itenni li jagħti importanza kbira lir-rispett tal-prinċipju tal-ugwaljanza bejn l-Istati Membri kollha u jirrifjuta l-applikazzjoni ta' standards doppji fit-trattament tal-Istati Membri; jenfasizza li sitwazzjonijiet simili jew oqfsa legali u dispożizzjonijiet għandhom jiġu vvalutati bl-istess mod; huwa tal-fehma li l-fatt minnu nnifsu li jinbidlu u jiġu adottati l-liġijiet ma jistax jiġi kkunsidrat bħala inkompatibbli mal-valuri tat-Trattati; jistieden lill-Kummissjoni tidentifika każijiet ta' nuqqas ta' kompatibbiltà mad-dritt tal-UE u lill-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea biex tiddeċiedi dwar kwalunkwe każ bħal dan;

57. Jikkonkludi – fir-rigward tar-raġunijiet spjegati hawn fuq – li t-tendenza sistematika u ġenerali li jiġi modifikat il-qafas kostituzzjonali u legali f'perjodi qosra ħafna, u l-kontenut ta' dawn il-modifiki, hija inkompatibbli mal-valuri msemmija fl-Artikolu 2 tat-TUE, l-Artikolu 3(1) u l-Artikolu 6 tat-TUE u titbiegħed mill-prinċipji msemmija fl-Artikolu 4(3) tat-TUE; iqis li – sakemm ma tiġix aġġustata fil-ħin u b'mod adegwat – din it-tendenza se tirriżulta f'riskju ċar ta' ksur serju tal-valuri msemmija fl-Artikolu 2 tat-TUE;

III – Rakkomandazzjonijiet

Preambolu

58. Itenni li din ir-riżoluzzjoni mhijiex biss dwar l-Ungerija, iżda b'mod inseparabbli dwar l-Unjoni Ewropea kollha kemm hi, u r-rikostruzzjoni u l-iżvilupp demokratiċi tagħha wara l-waqgħa tat-totalitarjaniżmu tas-seklu għoxrin; Ir-riżoluzzjoni hija dwar il-familja Ewropea, il-valuri komuni u l-istandards tagħha, l-inklużività u l-kapaċità tagħha li timpenja ruħha fi djalogu. Hija dwar il-ħtieġa li jiġu implimentati t-Trattati li l-Istati Membri kollha ssieħbu fihom b'mod volontarju. Hija dwar l-għajnuna reċiproka u l-

fiduċja reċiproka li l-Unjoni, iċ-ċittadini tagħha u l-Istati Membri jeħtieġu li jkollhom jekk dawn it-Trattati jridu jkunu aktar minn sempliċiment kliem fuq karta, iżda pjuttost il-bażi legali għal Ewropa vera, ġusta u miftuħa li tirrispetta d-drittijiet fundamentali;

59. Jikkondividi l-idea ta' Unjoni li mhijiex biss 'unjoni ta' demokraziji' iżda wkoll 'Unjoni ta' Demokrazija', ibbażata fuq soċjetajiet pluralistiċi fejn huma prevalenti r-rispett għad-drittijiet tal-bniedem u l-istat tad-dritt;

60. Itenni li, għalkemm fi żminijiet ta’ kriżi ekonomika u soċjali dak li jkun jista’ jaqa’ għat-tentazzjoni li jinjora l-prinċipji kostituzzjonali, il-kredibilità u s-sodezza tal-istituzzjonijiet kostituzzjonali għandhom rwol ċentrali għall-appoġġ tal-politiki ekonomiċi, fiskali u soċjali u tal-koeżjoni soċjali;

Appell lill-Istati Membri kollha

61. Jitlob lill-Istati Membri sabiex jikkonformaw mal-obbligi tagħhom tat-Trattat għar-rispett, il-garanzija, il-protezzjoni u l-promozzjoni tal-valuri komuni tal-Unjoni, li huma kundizzjoni indispensabbli għar-rispett tad-demokrazija u b’hekk tal-essenza taċ-ċittadinanza tal-Unjoni, u għall-ħolqien ta' kultura ta' fiduċja reċiproka li tippermetti kooperazzjoni transkonfinali effettiva u spazju reali ta’ libertà, sigurtà u ġustizzja;

62. Iqis li huwa d-dmir morali u legali tal-Istati Membri kollha, kif ukoll tal-istituzzjonijiet tal-Unjoni, li jiddefendu l-valuri Ewropej kif stabbiliti fit-Trattati, fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali u fil-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem li kull Stat Membru huwa firmatarju tagħhom u li magħhom l-UE daqt se tissieħeb;

63. Jistieden lill-parlamenti nazzjonali sabiex isaħħu r-rwol tagħhom fil-monitoraġġ tal-konformità mal-valuri fundamentali u jiddenunzjaw kwalunkwe riskju ta' deterjorament ta' dawn il-valuri li jista' jkun hemm ġewwa l-fruntieri tal-UE bl-għan li tinżamm il-kredibilità tal-Unjoni fir-rigward tal-pajjiżi terzi, li hija bbażata fuq is-serjetà li biha l-Unjoni u l-Istati Membri tagħha jqisu l-valuri li għażlu bħala pedamenti;

64. Jistenna li l-Istati Membri kollha jieħdu l-passi neċessarji, b’mod partikolari fi ħdan il-Kunsill tal-Unjoni Ewropea, sabiex jikkontribwixxu b’mod leali għall-promozzjoni tal-valuri tal-Unjoni u sabiex jikkooperaw mal-Parlament u l-Kummissjoni fil-monitoraġġ tal-osservanza tagħhom, speċjalment fil-qafas tat-'Trilogu tal-Artikolu 2' imsemmi fil-paragrafu 85;

Appell lill-Kunsill Ewropew

65. Ifakkar lill-Kunsill Ewropew dwar ir-responsabbiltajiet tiegħu fil-qafas tal-qasam tal-ħelsien, il-libertà, is-sigurtà u l-ġustizzja;

66. Jinnota b'dispjaċir li l-Kunsill Ewropew huwa l-unika istituzzjoni politika tal-UE li baqgħet siekta, filwaqt li l-Kummissjoni, il-Parlament, il-Kunsill tal-Ewropa, l-OSKE u anke l-Amministrazzjoni tal-Istati Uniti esprimew tħassib dwar is-sitwazzjoni fl-Ungerija;

67. Iqis li l-Kunsill Ewropew ma jistax jibqa' passiv f'każijiet fejn wieħed mill-Istati

Membri jikser id-drittijiet fundamentali jew jimplimenta bidliet li jistgħu jaffettwaw b'mod negattiv l-istat tad-dritt f'dak il-pajjiż u b'hekk l-istat tad-dritt fl-Unjoni Ewropea inġenerali, b'mod partikolari meta l-fiduċja reċiproka fis-sistema legali u l-kooperazzjoni ġudizzjarja jistgħu jitqiegħdu f'riskju, peress li dan għandu impatt negattiv fuq l-Unjoni nnifisha;

68. Jistieden lill-President tal-Kunsill Ewropew jinforma lill-Parlament dwar il-valutazzjoni tiegħu tas-sitwazzjoni;

Rakkomandazzjonijiet lill-Kummissjoni

69. Jistieden lill-Kummissjoni bħala l-gwardjana tat-Trattati u bħala l-korp responsabbli biex jiżgura li d-dritt tal-Unjoni jiġi applikat b'mod korrett, taħt is-superviżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea;

– sabiex tinforma lill-Parlament dwar il-valutazzjoni tagħha tar-Raba' Emenda tal-Liġi Fundamentali u l-impatt tagħha fuq il-kooperazzjoni fi ħdan l-UE;

– sabiex tkun determinata li tiżgura l-konformità sħiħa mal-valuri u d-drittijiet fundamentali komuni stabbiliti fl-Artikolu 2 tat-TUE, peress li l-ksur tagħhom imur kontra l-pedamenti stess tal-Unjoni u l-fiduċja reċiproka fost l-Istati Membri;

– sabiex tniedi investigazzjoni oġġettiva u tibda proċedimenti ta' ksur kull meta tqis li Stat Membru jkun naqas milli jissodisfa obbligu taħt it-Trattati u, b'mod partikolari, ikun qed jikser id-drittijiet imħaddna fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE;

– sabiex tevita kull standard doppju fit-trattament tal-Istati Membri, u tiżgura li, f'sitwazzjonijiet simili, l-Istati Membri kollha jiġu trattati b'mod simili, u b'hekk ikun hemm rispett sħiħ tal-prinċipju tal-ugwaljanza tal-Istati Membri quddiem it-Trattati;

– sabiex tiffoka mhux biss fuq il-ksur speċifiku tad-dritt tal-UE li għandu jiġi rimedjat b'mod partikolari permezz tal-Artikolu 258 tat-TFUE, iżda wkoll biex twieġeb b'mod xieraq għal bidla sistematika tas-sistema u l-prattika kostituzzjonali u legali ta' Stat Membru fejn bosta reati ta' ksur ripetuti sfortunatament jirriżultaw fi stat ta' inċertezza tad-dritt li ma jibqax jissodisfa r-rekwiżiti tal-Artikolu 2 tat-TUE;

– sabiex tadotta approċċ iktar komprensiv meta tindirizza kwalunkwe riskju potenzjali ta' ksur serju tal-valuri fundamentali fi Stat Membru partikolari fi stadju bikri u tidħol immedjatament fi djalogu politiku strutturat mal-Istat Membru rilevanti u l-istituzzjonijiet l-oħra tal-UE; dan id-djalogu politiku strutturat għandu jiġi kkoordinat fl-ogħla livell politiku tal-Kummissjoni u jkollu impatt ċar fuq l-ambitu sħiħ tan-negozjati bejn il-Kummissjoni u l-Istat Membru kkonċernat fid-diversi oqsma tal-UE;

– biex toħloq, malli jiġu identifikati r-riskji tal-ksur tal-Artikolu 2 tat-TUE, 'Aġenda ta' Twissija dwar l-Artikolu 2 tat-TUE', jiġifieri mekkaniżmu ta' monitoraġġ tal-valuri tal-Unjoni, li l-Kummissjoni għandha tindirizza bi prijorità u urġenza esklużivi, ikkoordinat fl-ogħla livell politiku u meqjus fid-diversi politiki settorjali tal-UE, sakemm tiġi rkuprata l-konformità sħiħa mal-Artikolu 2 tat-TUE u jitneħħa kull riskju ta' ksur tiegħu, kif previst ukoll fl-ittra tal-Ministri tal-Affarijiet Barranin ta' erba' Stati

Membri li jinsistu mal-President tal-Kummissjoni dwar il-ħtieġa li jiġi żviluppat metodu ġdid u aktar effettiv ta' salvagwardja tal-valuri fundamentali sabiex ikun hemm aktar enfasi fuq il-promozzjoni ta' kultura ta' rispett għall-istat tad-dritt, li ġiet ikkunsidrata mill-konklużjonijiet tal-Kunsill dwar id-drittijiet fundamentali u l-istat tad-dritt u fir-Rapport tal-Kummissjoni tal-2012 dwar l-Applikazzjoni tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea tas-6 u s-7 ta' Ġunju 2013;

– sabiex torganizza laqgħat fuq livell tekniku mas-servizzi tal-Istat Membru kkonċernat iżda ma tikkonkludi l-ebda negozjati f'oqsma politiki minbarra dawk relatati mal-Artikolu 2 tat-TUE sakemm tiġi żgurata konformità sħiħa mal-Artikolu 2 tat-TUE;

– sabiex tapplika approċċ orizzontali li jinvolvi s-servizzi kkonċernati kollha tal-Kummissjoni ħalli jiġi żgurat rispett għall-istat tad-dritt fl-oqsma kollha, inkluż is-settur ekonomiku u soċjali;

– sabiex taġġorna l-komunikazzjoni tagħha tal-2003 dwar l-Artikolu 7 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (COM(2003)606) u tfassal proposta dettaljata għal mekkaniżmu ta' monitoraġġ rapidu u indipendenti u sistema ta' twissija bikrija;

– sabiex tissorvelja regolarment il-funzjonament korrett taż-żona Ewropea ta' ġustizzja u tieħu azzjoni meta l-indipendenza tal-ġudikatura titpoġġa f'riskju fi kwalunkwe Stat Membru, bl-għan li jiġi evitat it-tnaqqis fil-fiduċja reċiproka fost l-awtoritajiet ġudizzjarji nazzjonali, li b'mod inevitabbli joħloq ostakoli għall-applikazzjoni korretta tal-istrumenti tal-UE għar-rikonoxximent reċiproku u l-kooperazzjoni transkonfinali;

– sabiex tiżgura li l-Istati Membri jiggarantixxu implimentazzjoni korretta tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali fir-rigward tal-pluraliżmu tal-mezzi tal-komunikazzjoni u tal-aċċess ugwali għall-informazzjoni;

– sabiex tissorvelja l-implimentazzjoni effettiva tar-regoli li jiżguraw proċeduri trasparenti u ġusti għall-finanzjament tal-mezzi tal-komunikazzjoni u r-reklamar statali u l-allokazzjoni tal-isponsorizzar, sabiex jiġi ggarantit li dawn ma jikkawżaw l-ebda interferenza fir-rigward tal-libertà tal-informazzjoni u l-espressjoni, il-pluraliżmu jew il-linji editorjali meħudin mill-mezzi tal-komunikazzjoni;

– sabiex tieħu miżuri xierqa, fil-ħin, proporzjonati u progressivi fejn ikun hemm tħassib fir-rigward tal-libertà tal-espressjoni, l-informazzjoni, il-libertà tal-mezzi tal-komunikazzjoni u l-pluraliżmu fl-UE u fl-Istati Membri fuq il-bażi ta' analiżi dettaljata u bir-reqqa tas-sitwazzjoni u l-problemi li għandhom jiġu solvuti u l-aħjar modi kif jiġu indirizzati;

– sabiex tindirizza dawn il-kwistjonijiet fil-qafas tal-implimentazzjoni tad-Direttiva dwar is-Servizzi tal-Midja Awdjoviżiva sabiex titjieb il-kooperazzjoni bejn il-korpi regolatorji tal-Istati Membri u l-Kummissjoni, u jitwettqu kemm jista' jkun malajr reviżjoni u emenda tad-Direttiva u b'mod partikolari tal-Artikoli 29 u 30 tagħha;

– sabiex tkompli għaddejja bid-djalogu mal-gvern Ungeriż dwar il-konformità mad-dritt tal-UE tal-proposta l-ġdida tar-Raba' Emenda li tippermetti lill-Gvern Ungeriż jimponi taxxa speċjali sabiex jiġu implimentati sentenzi tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE li

jinvolvu obbligi ta' ħlas meta l-baġit tal-istat ma jkollux biżżejjed fondi disponibbli u meta d-dejn pubbliku jaqbeż nofs il-prodott domestiku gross, u tissuġġerixxi miżuri adegwati biex tipprevjeni ksur potenzjali tal-kooperazzjoni sinċiera kif stabbilita fl-Artikolu 4(3) tat-TUE***;***

70. Ifakkar lill-Kummissjoni li l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea kif ukoll l-adeżjoni li jmiss tal-Unjoni mal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem iwasslu għal arkitettura ġdida fid-dritt tal-Unjoni Ewropea, struttura li tqiegħed iktar minn qatt qabel id-drittijiet tal-bniedem fil-qalba tagħha, li b'hekk tati lill-Kummissjoni, bħala l-gwardjana tat-Trattati, iktar responsabbiltajiet f'dan il-qasam;

Rakkomandazzjonijiet lill-Awtoritajiet Ungeriżi

71. Iħeġġeġ lill-awtoritajiet Ungeriżi jimplimentaw malajr kemm jista' jkun il-miżuri kollha li l-Kummissjoni Ewropea bħala l-gwardjana tat-trattati tqis neċessarji sabiex ikun hemm konformità sħiħa mad-dritt tal-UE, mad-deċiżjonijiet tal-Qorti Kostituzzjonali Ungeriża u biex jimplimentaw malajr kemm jista' jkun ir-rakkomandazzjonijiet li ġejjin, b'konformità mar-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni ta' Venezja, tal-Kunsill tal-Ewropa u korpi internazzjonali oħrajn għall-protezzjoni tal-istat tad-dritt u d-drittijiet fundamentali, bl-għan li jkun hemm konformità sħiħa mal-istat tad-dritt u r-rekwiżiti ewlenin tiegħu dwar l-ambitu kostituzzjonali, is-sistema ta' kontrolli u bilanċi u l-indipendenza tal-ġudikatura, kif ukoll dwar salvagwardji b'saħħithom għad-drittijiet fundamentali, inkluża l-libertà ta' espressjoni, il-mezzi tal-komunikazzjoni u r-reliġjon jew it-twemmin, il-protezzjoni tal-minoranzi, l-azzjoni biex tiġi miġġielda d-diskriminazzjoni u d-dritt għall-proprjetà;

Dwar id-Dritt Fundamentali:

– biex jirrestawraw bis-sħiħ is-supremazija tad-Dritt Fundamentali billi jitneħħew minnu dawk id-dispożizzjonijiet li qabel ġew iddikjarati bħala mhux kostituzzjonali mill-Qorti Kostituzzjonali;

– biex inaqqsu l-użu rikorrenti tal-liġijiet kardinali b'tali mod li l-oqsma tal-politika bħall-familja, dawk soċjali, fiskali u baġitarji jitħallew għal-leġiżlazzjoni ordinarja u l-maġġoranzi;

– biex jimplimentaw ir-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni ta' Venezja, u b'mod partikolari, jirrevedu l-lista ta' oqsma ta' politika li jeħtieġu maġġoranza kwalifikata bl-għan li jkunu żgurati elezzjonijiet futuri b'sinifikat;

– biex jiżguraw sistema parlamentari ħajja li tirrispetta wkoll il-forzi tal-oppożizzjoni billi tati lok għal żmien raġonevoli għal dibattitu ġenwin bejn il-maġġoranza u l-oppożizzjoni u għall-parteċipazzjoni tal-pubbliku ġenerali fil-proċedura leġiżlattiva;

– biex jiżguraw l-iktar parteċipazzjoni wiesgħa possibbli tal-partiti parlamentari kollha fil-proċess kostituzzjonali, anke jekk il-maġġoranza speċjali rilevanti tkun miżmuma mill-koalizzjoni li qed tiggverna waħedha;

Dwar il-kontrolli u l-bilanċi:

– biex jirrestawraw b'mod sħiħ il-prerogattivi tal-Qorti Kostituzzjonali bħala l-korp suprem tal-protezzjoni kostituzzjonali, u b'hekk il-preċedenza tal-Liġi Fundamentali, billi jitneħħew mit-test tagħha l-limitazzjonijiet fuq is-setgħa tal-Qorti Kostituzzjonali li tirrevedi l-kostituzzjonalità ta' kwalunkwe bidla fil-Liġi Fundamentali kif ukoll l-abolizzjoni ta' għoxrin sena ta' każistika kostituzzjonali; biex jagħtu lura d-dritt lill-Qorti Kostituzzjonali li tirrevedi l-leġiżlazzjoni kollha mingħajr eċċezzjoni, bl-għan li jinħoloq kontrobilanċ għall-azzjonijiet parlamentari u eżekuttivi u li jiġi żgurat stħarriġ ġudizzjarju sħiħ; stħarriġ ġudizzjarju u kostituzzjonali ta' dan it-tip jista' jsir b'modi differenti u fi Stati Membri differenti, skont il-karatteristiċi speċifiċi ta' kull storja kostituzzjonali nazzjonali, iżda ladarba tiġi stabbilita, Qorti Kostituzzjonali bħal dik Ungeriża, li wara l-waqgħa tar-reġim Komunista malajr bniet reputazzjoni fost il-Qrati Supremi fl-Ewropa, m'għandhiex tkun soġġetta għal miżuri mmirati sabiex inaqqsu l-kompetenzi tagħha u b'hekk idgħajfu l-istat tad-dritt;

– biex jiksbu lura l-possibbiltà għas-sistema ġudizzjarja li tirreferi għall-każistika tal-Qorti Kostituzzjonali ppubblikata qabel id-dħul fis-seħħ tal-Liġi Fundamentali, b'mod partikolari fil-qasam tad-drittijiet fundamentali[1];

– biex jimmiraw għall-kunsens meta jkunu qegħdin jiġu eletti l-membri tal-Qorti Kostituzzjonali bl-involviment sinifikanti tal-oppożizzjoni, u biex jiżguraw li l-membri tal-qorti jkunu ħielsa mill-influwenza politika;

– biex jirrestawraw il-prerogattivi tal-parlament fil-qasam tal-baġit u b'hekk jiżguraw il-leġittimità demokratika sħiħa tad-deċiżjonijiet tal-baġit billi titneħħa r-restrizzjoni tas-setgħat parlamentari mill-Kunsill tal-Baġit mhux parlamentari;

– biex jipprovdu kjarifiki dwar kif l-awtoritajiet Ungeriżi beħsiebhom isolvu t-tmiem prematur tal-mandat tal-uffiċjali anzjani bl-għan li tiġi żgurata l-indipendenza istituzzjonali tal-awtorità għall-protezzjoni tad-data;

Dwar l-indipendenza tal-ġudikatura:

– biex jiggarantixxu għalkollox l-indipendenza tal-ġudikatura billi jiżguraw li jiġu stabbiliti fil-Liġi Fundamentali l-prinċipji ta' pożizzjoni fissa u l-mandat garantit tal-imħallfin, ir-regoli dwar l-istruttura u l-kompożizzjoni tal-korpi governattivi tal-ġudikatura, kif ukoll is-salvagwardja tal-indipendenza tal-Qorti Kostituzzjonali kif imħaddna fil-Liġi Fundamentali;

– biex jimplimentaw malajr u b'mod korrett id-deċiżjonijiet imsemmija hawn fuq tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea tas-6 ta' Novembru 2012 u tal-Qorti Kostituzzjonali Ungeriża, billi jagħtu ċ-ċans lill-imħallfin imkeċċija li jixtiequ jerġgħu jingħataw il-pożizzjonijiet preċedenti tagħhom li jagħmlu hekk, inklużi dawk l-imħallfin li jippresjedu li l-pożizzjonijiet eżekuttivi oriġinali tagħhom ma jkunux għadhom vakanti;

[1] Ara d-Dokument ta' Ħidma Nru 5.

– biex jistabbilixxu kriterji tal-għażla oġġettivi, jew jagħtu mandat lill-Kunsill Ġudizzjarju Nazzjonali sabiex jistabbilixxi dawn il-kriterji, bl-għan li jiżguraw li r-regoli dwar it-trasferiment tal-każijiet jirrispettaw id-dritt ta' proċess ġust u l-prinċipju ta' mħallef ġust;

– biex jimplimentaw il-bqija tar-rakkomandazzjonijiet stabbiliti fl-Opinjoni Nru CDL-AD(2012)020 tal-Kummissjoni ta' Venezja dwar l-atti kardinali dwar il-ġudikatura li ġew emendati wara l-adozzjoni tal-Opinjoni CDL-AD(2012)001;

Dwar ir-riforma elettorali:

- biex jistiednu lill-Kummissjoni ta' Venezja u lill-OSKE/ODIHR biex iwettqu analiżi konġunta tal-qafas legali u istituzzjonali tal-elezzjonijiet li nbidel b'mod komprensiv u biex jistiednu lill-ODIHR għal Missjoni ta' Valutazzjoni tal-Bżonnijiet u osservazzjoni tal-elezzjonijiet fuq perjodu twil jew qasir.

– biex jiżguraw rappreżentanza bilanċjata fi ħdan il-Kumitat tal-Elezzjonijiet Nazzjonali;

Dwar il-mezzi tal-komunikazzjoni u l-pluraliżmu:

– sabiex jissodisfaw l-impenn li jiddiskutu ulterjorment l-attivitajiet ta' kooperazzjoni fil-livell tal-esperti dwar il-perspettiva fuq medda ta' żmien itwal tal-libertà tal-mezzi tal-komunikazzjoni, billi jibnu fuq il-bqija tar-rakkomandazzjonijiet l-iktar importanti tal-għarfien legali espert tal-2012 tal-Kunsill tal-Ewropa;

– sabiex jiżguraw involviment fil-ħin u mill-qrib tal-partijiet interessati rilevanti kollha, inklużi l-professjonisti tal-mezzi tal-komunikazzjoni, il-partiti tal-oppożizzjoni u s-soċjetà ċivili, fi kwalunkwe reviżjoni ulterjuri ta' din il-leġiżlazzjoni, li tirregola aspett daqshekk fundamentali tal-funzjonament ta' soċjetà demokratika, u fil-proċess ta' implimentazzjoni;

– sabiex josservaw l-obbligu pożittiv li jirriżulta mill-ġurisprudenza tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem skont l-Artikolu 10 tal-QEDB li tiġi protetta l-libertà tal-espressjoni bħala waħda mill-prerekwiżiti għal demokrazija li tiffunzjona;

– sabiex jirrispettaw, jiggarantixxu, jipproteġu u jippromwovu d-dritt fundamentali għal-libertà tal-espressjoni u l-informazzjoni, kif ukoll il-libertà u l-pluraliżmu tal-mezzi tal-komunikazzjoni, u sabiex ma jiżviluppawx jew ma jappoġġawx mekkaniżmi li jheddu l-libertà tal-mezzi tal-komunikazzjoni u l-indipendenza ġurnalistika u editorjali;

– sabiex jiżguraw li jkun hemm proċeduri u mekkaniżmi oġġettivi u legalment vinkolanti fis-seħħ għall-għażla u l-ħatra ta' kapijiet tal-mezzi tal-komunikazzjoni pubbliċi, tal-bords ta' ġestjoni, tal-kunsilli u l-korpi regolatorji tal-mezzi tal-komunikazzjoni, f'konformità mal-prinċipji ta' indipendenza, integrità, esperjenza u professjonaliżmu, ta' rappreżentazzjoni tal-ispettru politiku u soċjali sħiħ, iċ-ċertezza u l-kontinwità tad-dritt;

– sabiex jipprovdu garanziji legali dwar il-protezzjoni sħiħa tal-prinċipju ta' kunfidenzjalità tas-sorsi u sabiex japplikaw b'mod strett il-każistika relatata tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem;

– sabiex jiżguraw li r-regoli relatati mal-informazzjoni politika fis-settur tal-midja awdjoviżiva jiggarantixxu aċċess ġust għal kompetituri, opinjonijiet u perspettivi politiċi differenti, b'mod partikolari fi żminijiet ta' elezzjonijiet u referenda, biex b'hekk iċ-ċittadini jkunu jistgħu jiffurmaw l-opinjonijiet tagħhom stess mingħajr ebda influwenza mhux xierqa minn setgħa dominanti li ssawwar l-opinjoni;

Dwar ir-rispett tad-drittijiet fundamentali, inklużi d-drittijiet ta' persuni li jagħmlu parti minn minoranzi:

– sabiex jieħdu, u jkomplu għaddejjin, b'azzjonijiet u miżuri effettivi biex jiżguraw li d-drittijiet fundamentali tal-persuni kollha, inklużi persuni li jagħmlu parti minn minoranzi u persuni mingħajr dar, jiġu rispettati u biex jiżguraw l-implimentazzjoni tagħhom mill-awtoritajiet pubbliċi kollha kompetenti; biex meta jirrevedu d-definizzjoni ta' 'familja', iqisu t-tendenza leġiżlattiva fl-Ewropa li twessa' l-kamp ta' applikazzjoni tad-definizzjoni ta' familja u l-impatt negattiv ta' definizzjoni ristretta ta' familja fuq id-drittijiet fundamentali ta' dawk li jkunu esklużi mid-definizzjoni l-ġdida u aktar restrittiva;

– sabiex jieħdu approċċ differenti biex fl-aħħar nett jassumu r-responsabbiltajiet tagħhom fir-rigward tal-persuni vulnerabbli li m'għandhomx dar, kif previst mit-Trattati Internazzjonali dwar id-Drittijiet tal-Bniedem li l-Ungerija hija firmatarja tagħhom, bħall-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, u sabiex b'hekk jippromwovu d-drittijiet fundamentali minflok jiksruhom b'dispożizzjonijiet li jinsabu fil-Liġi Fundamentali dwar il-kriminalizzazzjoni tal-persuni mingħajr dar;

– jistieden lill-Gvern Ungeriż, sabiex jagħmel minn kollox biex isaħħaħ il-mekkaniżmu tad-djalogu soċjali u ta' konsultazzjoni estensiva u biex jiggarantixxi d-drittijiet assoċjati ma' dan;

– jistieden lill-Gvern Ungeriż, sabiex jintensifika l-isforzi tiegħu għall-integrazzjoni tar-Rom u biex jistabbilixxi miżuri mmirati biex jiżgura l-protezzjoni tagħhom. Għandu jkun hemm reżistenza inekwivoka u soda kontra t-theddid razzjali fir-rigward tar-Rom;

Dwar il-libertà tar-reliġjon jew tat-twemmin u r-rikonoxximent tal-knejjes:

– sabiex jistabbilixxu rekwiżiti ċari, newtrali u imparzjali u proċeduri istituzzjonali għar-rikonoxximent tal-organizzazzjonijiet reliġjużi bħala knejjes, li jirrispettaw id-dmir tal-Istat li jibqa' newtrali u imparzjali fir-relazzjonijiet tiegħu mad-diversi reliġjonijiet u twemmin u sabiex jipprovdi mezz effettiv ta' rimedju f'każijiet ta' nuqqas ta' rikonoxximent u nuqqas ta' deċiżjoni konformi mar-rekwiżiti kostituzzjonali stabbiliti fid-Deċiżjoni 6/2013 tal-Qorti Kostituzzjonali fuq imsemmija;

Rakkomandazzjonijiet għall-istituzzjonijiet tal-UE dwar l-istabbiliment ta' mekkaniżmu

ġdid għall-infurzar effettiv tal-Artikolu 2 tat-TUE

72. Itenni l-ħtieġa urġenti li tiġi indirizzata l-hekk imsemmija 'dilemma ta' Kopenħagen', fejn l-UE tibqa' stretta ħafna fir-rigward tar-rispett għall-valuri u l-istandards komuni mill-pajjiżi kandidati iżda m'għandhiex għodda ta' monitoraġġ u sanzjonar effettivi ladarba dawn jissieħbu fl-UE;

73. Jitlob b'insistenza li l-Istati Membri jiġu vvalutati regolarment fir-rigward tal-konformità kontinwa tagħhom mal-valuri fundamentali tal-Unjoni u mar-rekwiżiti ta' demokrazija u l-istat tad-dritt meta jitqies li tali valutazzjoni għandha tkun ibbażata fuq fehim Ewropew komunement aċċettat tad-dinamika kostituzzjonali u legali; jitlob b'insistenza, barra minn hekk, li sitwazzjonijiet simili fl-Istati Membri għandhom jiġu mmonitorjati skont l-istess mudell, inkella l-prinċipju ta' ugwaljanza tal-Istati Membri quddiem it-Trattati ma jiġix rispettat;

74. Jitlob għal kooperazzjoni iktar mill-qrib bejn l-istituzzjonijiet tal-Unjoni u korpi internazzjonali oħra, b'mod partikolari mal-Kunsill tal-Ewropa u l-Kummissjoni ta' Venezja, u biex isir użu mill-kompetenza tagħhom fiż-żamma tal-prinċipji ta' demokrazija, tad-drittijiet tal-bniedem u l-istat tad-dritt;

75. Jirrikonoxxi u jilqa' l-inizjattivi meħuda, l-analiżi mwettqa u r-rakkomandazzjonijiet maħruġin mill-Kunsill tal-Ewropa, b'mod partikolari mis-Segretarju Ġenerali tiegħu, l-Assemblea Parlamentari, il-Kummissarju għad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Kummissjoni ta' Venezja;

76. Jitlob lill-istituzzjonijiet tal-UE kollha sabiex iniedu riflessjoni u dibattitu konġunt – kif mitlub ukoll mill-Ministri tal-Affarijiet Barranin tal-Ġermanja, il-Pajjiżi Baxxi, id-Danimarka u l-Finlandja fl-ittra tagħhom fuq imsemmija lill-President tal-Kummissjoni – dwar kif l-Unjoni għandha tingħata l-għodda neċessarji sabiex twettaq l-obbligi tat-Trattat tagħha fir-rigward tad-demokrazija, l-istat tad-dritt u d-drittijiet fundamentali, filwaqt li jiġi evitat kwalunkwe riskju li jiġu applikati standards doppji fost l-Istati Membri tagħha;

77. Iqis li reviżjoni tat-Trattati fil-futur għandha twassal għal distinzjoni aħjar bejn fażi inizjali, li għandha l-għan li tivvaluta kwalunkwe riskju ta' ksur serju tal-valuri msemmija fl-Artikolu 2 tat-TUE, u proċedura iktar effiċjenti f'fażi sussegwenti, fejn ikun hemm bżonn li tittieħed azzjoni biex jiġi indirizzat ksur serju u persistenti reali ta' dawk il-valuri;

78. Minħabba l-mekkaniżmu istituzzjonali attwali stabbilit fl-Artikolu 7 tat-TUE, itenni t-talbiet li għamel, fir-riżoluzzjoni tiegħu tat-12 ta' Diċembru 2012 dwar is-sitwazzjoni tad-drittijiet fundamentali fl-Unjoni Ewropea (2010-2011), għall-istabbiliment ta' mekkaniżmu ġdid sabiex tiġi żgurata konformità mill-Istati Membri kollha mal-valuri komuni stabbiliti fl-Artikolu 2 tat-TUE, u l-kontinwità tal-'kriterji ta' Kopenħagen'; dan il-mekkaniżmu jista' jassumi l-għamla ta' 'Kummissjoni ta' Kopenħagen' jew grupp ta' livell għoli, 'grupp ta' għorrief' jew evalwazzjoni tal-Artikolu 70 tat-TFUE, u jibdni fuq ir-riforma u t-tisħiħ tal-mandat tal-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali, u fuq il-qafas ta' djalogu msaħħaħ bejn il-Kummissjoni, il-Kunsill, il-Parlament Ewropew u l-Istati Membri dwar il-miżuri li għandhom jittieħdu;

79. Itenni li l-istabbiliment ta' dan il-mekkaniżmu jista' jinvolvi r-riformulazzjoni tal-mandat tal-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali, li għandu jissaħħaħ biex jinkludi l-monitoraġġ regolari tal-konformità tal-Istati Membri mal-Artikolu 2 tat-TUE; jirrakkomanda li 'grupp ta' livell għoli ta' Kopenħagen' bħal dan jew kwalunkwe mekkaniżmu bħal dan għandu jibni fuq il-mekkaniżmi u l-istrutturi eżistenti u jikkoopera magħhom; itenni r-rwol tal-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali, li għandha tiġbor flimkien ix-xogħol ta' valur kbir tad-diversi korpi ta' monitoraġġ eżistenti tal-Kunsill tal-Ewropa u d-data u l-analiżi tal-Aġenzija stess sabiex twettaq valutazzjonijiet komparattivi u regolari tal-konformità tal-Istati Membri mal-Artikolu 2 tat-TUE.

80. Jirrakkomanda li dan il-mekkaniżmu għandu::

- ikun indipendenti mill-influwenza politika, kif għandhom ikunu l-mekkaniżmi kollha tal-Unjoni Ewropea li għandhom x'jaqsmu mal-monitoraġġ tal-Istati Membri, kif ukoll rapidu u effettiv;
- jopera b'kooperazzjoni sħiħa ma' korpi internazzjonali oħrajn fir-rigward tal-protezzjoni tad-drittijiet fundamentali u l-istat tad-dritt;
- jissorvelja regolarment ir-rispett tad-drittijiet fundamentali, l-istat tad-demokrazija u l-istat tad-dritt fl-Istati Membri kollha filwaqt li jirrispetta bis-sħiħ it-tradizzjonijiet kostituzzjonali nazzjonali;
- iwettaq dan il-monitoraġġ b'mod uniformi fl-Istati Membri kollha sabiex jiġi evitat kwalunwe riskju ta' standards doppji bejn l-Istati Membri;
- iwissi lill-UE fi stadju bikri dwar kwalunkwe riskju ta' deterjorament tal-valuri mħaddna fl-Artikolu 2 tat-TUE;
- joħroġ rakkomandazzjonijiet lill-istituzzjonijiet tal-UE u lill-Istati Membri dwar kif jiġi indirizzat u solvut kwalunkwe deterjorament tal-valuri mħaddna fl-Artikolu 2 tat-TUE;

81. Jagħti istruzzjonijiet lill-kumitat tiegħu responsabbli għall-protezzjoni tad-drittijiet taċ-ċittadini, id-drittijiet tal-bniedem u d-drittijiet fundamentali fit-territorju tal-Unjoni, u għad-determinazzjoni tar-riskji ċari ta' ksur serju tal-prinċipji komuni minn Stat Membru, sabiex jippreżenta proposta dettaljata fil-forma ta' rapport lill-Konferenza tal-Presidenti u lill-Plenarja;

82. Jagħti istruzzjonijiet lill-kumitat tiegħu responsabbli mill-protezzjoni tad-drittijiet taċ-ċittadini u tad-drittijiet tal-bniedem u tad-drittijiet fundamentali fi ħdan it-territorju tal-Unjoni, u mid-determinazzjoni tar-riskji ċari ta' ksur serju minn Stat Membru tal-prinċipji komuni, kif ukoll lill-kumitat tiegħu responsabbli mid-determinazzjoni tal-eżistenza ta' ksur serju u persistenti minn Stat Membru tal-prinċipji komuni għall-Istati Membri, biex jagħtu segwitu għall-iżvilupp tas-sitwazzjoni fl-Ungerija;

83. Beħsiebu jlaqqa' Konferenza dwar din il-kwistjoni, qabel it-tmiem tal-2013, li tiġbor flimkien rappreżentanti mill-Istati Membri, mill-istituzzjonijiet Ewropej, mill-Kunsill

tal-Ewropa, mill-Qrati Kostituzzjonali u Supremi nazzjonali, mill-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea u mill-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem;

IV – Segwitu

84. Jistieden lill-awtoritajiet Ungeriżi sabiex jinfurmaw lill-Parlament, lill-Kummissjoni, lill-Presidenzi tal-Kunsill u tal-Kunsill tal-Ewropa, u lill-Kunsill tal-Ewropa rigward l-implimentazzjoni tal-miżuri rikjesti fil-paragrafu 71;

85. Jistieden lill-Kummissjoni u lill-Kunsill sabiex kull wieħed jaħtar rappreżentant li, flimkien mar-rapporteur u x-shadow rapporteurs tal-Parlament ('l-Artikolu 2 Trilogu'), se jwettaq valutazzjoni tal-informazzjoni mibgħuta mill-awtoritajiet Ungeriżi dwar l-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet li jinsabu fil-paragrafu 71, kif ukoll is-segwitu tal-modifiki futuri possibbli biex jiżguraw il-konformità mal-Artikolu 2;

86. Jitlob lill-Konferenza tal-Presidenti sabiex tivvaluta kemm huwa xieraq li dak li jkun jirrikorri għall-mekkaniżmi previsti mit-Trattat, inkluż l-Artikolu 7(1) tat-TUE, f'każ li r-risposti mill-awtoritajiet Ungeriżi jidhru li ma jkunux konformi mar-rekwiżiti tal-Artikolu 2 tat-TUE;

87. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu biex jgħaddi din ir-riżoluzzjoni lill-Parlament, lill-President u lill-Gvern tal-Ungerija, lill-Presidenti tal-Qorti Kostituzzjonali u l-Kúria, lill-Kunsill, lill-Kummissjoni, lill-gvernijiet u lill-parlamenti tal-Istati Membri u tal-pajjiżi kandidati, lill-Aġenzija għad-Drittijiet Fundamentali, lill-Kunsill tal-Ewropa u lill-OSKE.

RIŻULTAT TAL-VOTAZZJONI FINALI FIL-KUMITAT

Data tal-adozzjoni	19.6.2013
Riżultat tal-votazzjoni finali	+: 31 –: 19 0: 8
Membri preżenti għall-votazzjoni finali	Jan Philipp Albrecht, Roberta Angelilli, Edit Bauer, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Salvatore Caronna, Carlos Coelho, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Ioan Enciu, Frank Engel, Tanja Fajon, Hélène Flautre, Kinga Gál, Kinga Göncz, Sylvie Guillaume, Ágnes Hankiss, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Timothy Kirkhope, Juan Fernando López Aguilar, Baroness Sarah Ludford, Monica Luisa Macovei, Svetoslav Hristov Malinov, Véronique Mathieu Houillon, Anthea McIntyre, Roberta Metsola, Louis Michel, Antigoni Papadopoulou, Georgios Papanikolaou, Carmen Romero López, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Renate Sommer, Rui Tavares, Nils Torvalds, Kyriacos Triantaphyllides, Wim van de Camp, Axel Voss, Renate Weber, Josef Weidenholzer, Cecilia Wikström, Auke Zijlstra
Sostitut(i) preżenti għall-votazzjoni finali	Anna Maria Corazza Bildt, Dimitrios Droutsas, Franziska Keller, Krisztina Morvai, Jan Mulder, Hubert Pirker, Jens Rohde, Raül Romeva i Rueda, Marie-Christine Vergiat
Sostitut(i) (skont l-Artikolu 187(2)) preżenti għall-votazzjoni finali	Lajos Bokros, Ildikó Gáll-Pelcz, Csaba Sándor Tabajdi